

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอ ตามหัวข้อต่อไปนี้

การใช้เทคนิคแม่แบบ

- (1) ความหมายของเทคนิคแม่แบบ
- (2) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
- (3) ประเภทของแม่แบบ
- (4) กระบวนการเรียนรู้จากแม่แบบ
- (5) แม่แบบที่มีประสิทธิภาพ
- (6) อิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกต
- (7) กลวิธีในการเรียนรู้จากตัวแบบ
- (8) บุคคลที่เด็กเรียนแบบ
- (9) การเห็นผลตอบแทนที่ตัวแบบได้รับ
- (10) ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการให้ตัวแบบ

การอ่านออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ

- (1) ความหมายของการอ่าน
- (2) หลักการและขั้นตอนในการสอนอ่าน
- (3) ความสำคัญของการอ่าน
- (4) จุดมุ่งหมายของการอ่าน
- (5) ประเภทของการอ่าน
- (6) กระบวนการอ่าน
- (7) การอ่านออกเสียง
- (8) จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียง
- (9) หลักการสอนอ่านออกเสียง
- (10) ปัญหาในการอ่านออกเสียง
- (11) การอ่านออกเสียงควบกล้ำ ร ล ว
- (12) ปัญหาในการอ่านออกเสียงควบกล้ำ ร ล ว
- (13) ลักษณะการออกเสียงผิด
- (14) การประเมินผลการอ่านออกเสียง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- (1) งานวิจัยในประเทศ
- (2) งานวิจัยต่างประเทศ

การใช้เทคนิคแม่แบบ

1. ความหมายของเทคนิคแม่แบบ

ได้มีนักการศึกษาหลายคนให้ความหมายของเทคนิคแม่แบบไว้ดังต่อไปนี้

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2528 : 79) กล่าวถึงการใช้เทคนิคแม่แบบว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลที่สังเกต ฟัง หรือ อ่าน เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือสัญลักษณ์แทนบุคคล แล้วประมวลเป็นข้อมูลในการแสดงพฤติกรรมของตนต่อไป

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 61) กล่าวว่า แม่แบบหรือตัวแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นบรรทัดฐานเป็นแบบ หรือเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบ

แบนดูรา (Bandura. 1968 : 99 - 108) กล่าวว่าเทคนิคแม่แบบ หมายถึง กลวิธีในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่ โดยผู้สังเกตหรือประสงค์จะเลียนแบบสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบที่ผู้สังเกตหรือผู้ที่ประสงค์จะเลียนแบบสนใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้น เทคนิคแม่แบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นบรรทัดฐานให้เป็นตัวอย่างในการนำมาเป็นแนวทางในการเลียนแบบ แล้วเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ดีกว่าเดิม

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social - Learning Theory) ของแบนดูรา (1977 : 10 - 29) ได้อธิบายแนวความคิด ที่สำคัญในการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้ คือ

พฤติกรรมของบุคคล เกิดจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนจะเลียนแบบตัวแบบ การเลียนแบบนี้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ รวมถึงการสังเกตการตอบสนองและปฏิกิริยาต่าง ๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมตัวแบบ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตัวแบบ ความน่าเชื่อถือของตัวแบบ ความมีชื่อเสียงของตัวแบบ ฯลฯ ผลจากการสังเกต จะทำให้ผู้สังเกตสามารถเลียนแบบทุกอย่างของมนุษย์ เป็นผลมาจากการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ พฤติกรรมกับผลที่เกิดขึ้น ความรู้ที่มนุษย์เรียนรู้จะกลายเป็นความเชื่อที่มีเหตุผล

ในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ เมื่อมนุษย์เรียนรู้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดตามเหตุการณ์ได้อย่างไร เมื่อประสบเหตุการณ์หนึ่งมนุษย์ก็จะเกิดความคาดหวัง เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะเกิดตามมาได้ ทำให้เกิดความดีใจ ความกังวล ความกลัวขึ้นล่วงหน้า ความคาดหวังนี้ทำให้มนุษย์ตัดสินใจ ทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ให้เกิดผลตามที่ตนปรารถนา

3. ประเภทของแม่แบบ

ซึ่งสืบเนื่องจากความหมายของแม่แบบ ที่กล่าวว่า แม่แบบหมายถึง สิ่งที่เป็นบรรทัดฐานได้เป็นแบบ หรือตัวอย่างที่นำมาให้เห็นเพื่อเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบ และเพื่อเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบแม่แบบ แบ่งเป็นแม่แบบที่เป็นชีวิตจริง ได้แก่ แม่แบบที่มนุษย์เป็นผู้แสดงแบบ และแม่แบบรูปสัญลักษณ์ เช่น แม่แบบภาพยนตร์ แม่แบบทางโทรทัศน์ เป็นต้น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 52) แบนดูราได้แบ่งแม่แบบออกเป็น 3 ประเภท คือ แม่แบบสิ่งมีชีวิต แม่แบบสัญลักษณ์ และแม่แบบที่เป็นคำสอน (ประสาธ อิศรปรีชา. 2538 : 283 - 284 อ้างถึงใน Gredler. 1992 : 310) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) แม่แบบที่มีชีวิต (life mode) ได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน หรือผู้คนที่ทั่วไปที่ผู้สังเกตสามารถติดต่อสัมพันธ์ได้

(2) แม่แบบสัญลักษณ์ (symbolic mode) ได้แก่ ภาพแม่แบบในสื่อมวลชนทั้งหลาย เช่น ในภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ (videotape) หนังสือ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

(3) แม่แบบในรูปคำสอน (verbal description or instruction) เป็นแม่แบบที่เป็นการพูด หรือการบอกทางวาจา หรือเป็นคำสอนในภาษาเขียน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การเสนอแม่แบบในรูปแบบของแม่แบบสัญลักษณ์ คือ ซีดีบันทึกเสียง และใช้แม่แบบที่มีชีวิต คือ ตัวครูด้วย

4. กระบวนการเรียนรู้จากแม่แบบ

แบนดูรา (1977 : 22 - 27) กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากแม่แบบโดยกระบวนการสังเกต (Observation Learning) ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมและผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้อื่น เช่น การได้ยินคำบอกเล่า การได้ยินข่าวสารบันทึก ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางอ้อม และจะเป็นข้อมูลที่บุคคลนำมาพิจารณา สำหรับการกระทำพฤติกรรมใหม่ในอนาคต ผู้ที่ช่างสังเกตและช่างคิดก็จะมีโอกาสเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้มากกว่าและลึกซึ้งกว่า และผู้เรียนที่ประสบตัวอย่าง หรือแบบอย่างที่แตกต่างกันก็จะเกิดการเรียนรู้ที่ต่างกันด้วย เมื่อบุคคลได้เห็นตัวแบบก็จะสามารถรับรู้สัญลักษณ์เหล่านี้จะชี้้นำให้แสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม การเรียนรู้จากแม่แบบประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการคือ

(1) ความสนใจ (Attention Process) เป็นกระบวนการรับรู้ลักษณะสำคัญของตัวแบบอย่างละเอียดที่สุด โดยการสังเกตและรวบรวมสิ่งที่รับรู้มาเป็นขั้นตอน บุคคลจะไม่สามารถเรียนรู้ได้โดยถ้าขาดความสนใจ และขาดความรู้ พฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออก สิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการนี้ คือ

1) ลักษณะของแม่แบบ แม่แบบมีความเด่นชัดเจน จำง่าย มีความดึงดูดใจสูง ไม่ซับซ้อน จะมีโอกาสทำให้ผู้สังเกตสนใจได้มาก นอกจากนี้ถ้าพฤติกรรมกิจกรรม และพฤติกรรมของแม่แบบมีความสำคัญใกล้เคียงกับผู้สังเกต จะมีแนวโน้มทางจิตใจให้ผู้สังเกตมากขึ้น

2) ลักษณะของผู้สังเกต กระบวนการนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถในด้านการสังเกต การรับรู้ การรวบรวม และตีความจากพฤติกรรมของแม่แบบ รวมทั้งความสนใจ พฤติกรรมของแม่แบบ

(2) การเก็บจำ (Retention Process) ในการเรียนรู้โดยการสังเกตบุคคลไม่สามารถเรียนรู้ได้มาก ถ้าปราศจากการเก็บจำ กระบวนการนี้เป็นการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมของแม่แบบที่ได้สังเกตทุกครั้ง แล้วนำมาวางรูปแบบของพฤติกรรมที่เด่นชัดในรูปสัญลักษณ์ (Symbolic Coding) ที่จะช่วยให้พฤติกรรมของตัวแบบได้ แม้จะเห็นตัวแบบในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ก็ตาม การเก็บจำในรูปสัญลักษณ์กระทำได้ 2 ลักษณะ คือ มโนภาพ (Imaginal Coding) และภาษา (Verbal Coding) การเก็บจำในรูปมโนภาพ จะง่ายเมื่อมีการเสนอแม่แบบให้เห็นให้เห็นบ่อย ๆ ส่วนการเก็บจำในรูปภาษาสามารถให้ข้อมูลที่มากพอ และง่ายต่อการสะสมความรู้ที่ได้มา นอกจากนี้การฝึกคิดหรือกระทำตามแม่แบบยังช่วยให้การเรียนรู้จากการสังเกตได้ผลดียิ่งขึ้น การเลียนแบบจึงอาจเกิดขึ้นตามการกระทำของแม่แบบโดยตรงทันที หรืออาจเกิดขึ้นหลังจากสังเกตแม่แบบมาแล้วระยะหนึ่ง

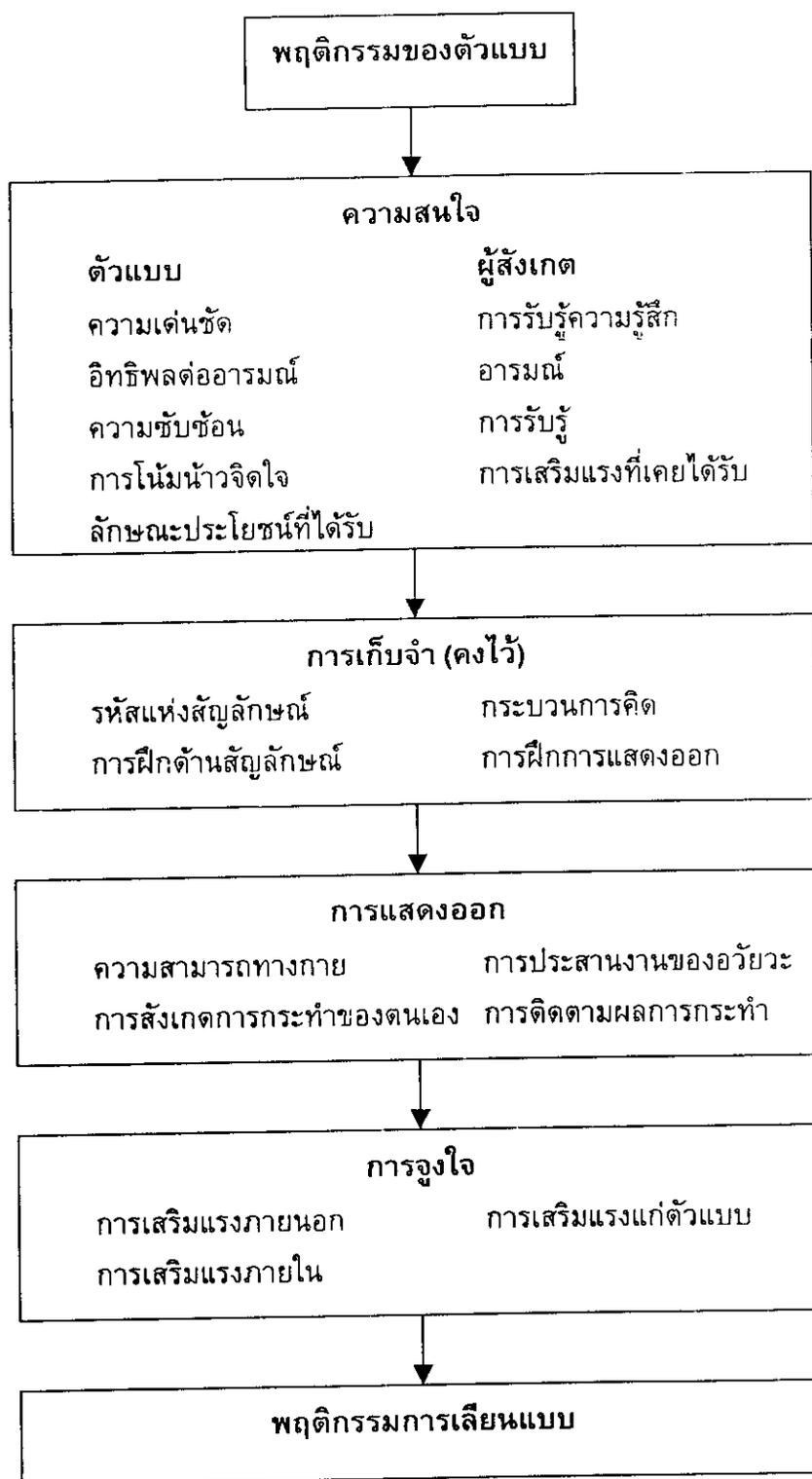
(3) การแสดงออก (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่สังเกตดัดแปลงสัญลักษณ์จากการเก็บจำมาเป็นการกระทำที่เหมาะสม กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับร่างกายและจิตใจ พฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นการตอบสนองอย่างดีที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับตัวแบบ ซึ่งจะช่วยให้อาจเข้าใจและข้อบกพร่องของพฤติกรรมได้ สังเกตจะแสดงพฤติกรรมได้ครบถ้วนตามที่เขาสังเกตได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับระดับความคิดและความซับซ้อนของพฤติกรรม ซึ่งในระยะแรกการดัดแปลงสัญลักษณ์ให้เป็นการกระทำที่เหมาะสมนั้นทำได้ยาก แต่เมื่อทราบข้อบกพร่องระหว่างสัญลักษณ์กับการดัดแปลงให้เป็นพฤติกรรม ก็จะช่วยให้การกระทำตามตัวแบบในคราวต่อไปถูกต้องมากยิ่งขึ้น และสำหรับการแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเป็นการปรับปรุงทักษะพื้นฐานที่มีอยู่ด้วยการให้ตัวแบบและการฝึกฝน

ในปัจจุบันมีข้อมูลแสดงว่า การเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ ของมนุษย์เกิดจากกระบวนการสังเกตตัวแบบ ซึ่งผู้เรียนค่อย ๆ ปรับพฤติกรรมของตนตามที่ได้พบเห็นทีละขั้นตอน จนพบแบบแผนที่เหมาะสมที่สุด

(4) การจูงใจ (Motivational Process) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ได้เรียนรู้มากับการแสดงออก เพราะในชีวิตจริงบุคคลไม่สามารถจะกระทำตามแม่แบบได้ทั้งหมด บุคคลจึงเลือกที่จะกระทำตามแม่แบบ เมื่อการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลดีมากกว่าพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสีย การประเมินคุณค่าของพฤติกรรมของแม่แบบ โดยผู้สังเกตเป็นไปในรูปของการรับเอาสิ่งที่ตนพอใจ และไม่ยอมรับสิ่งที่ตนเองไม่เห็นด้วย

กระบวนการนี้มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นอย่างมาก การเห็นตัวแบบมีพฤติกรรมเหมาะสมและได้รับผลตอบแทนที่ดีจากพฤติกรรมนั้น จะก่อให้เกิดการเลียนแบบ รวมทั้งพฤติกรรมที่ทำซ้ำแล้วซ้ำอีก และพยายามปรับปรุงข้อบกพร่องจนได้รับรางวัลเป็นการตอบแทน ก็จะช่วยให้เกิดการเลียนแบบในสังคมส่วนใหญ่ด้วย

สถานการณ์ของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหลายดังกล่าวมาแล้ว พฤติกรรมการเลียนแบบที่สมบูรณ์จะเกิดขึ้นได้ด้วยการจัดวางรูปแบบขององค์ประกอบการเรียนรู้จากตัวแบบอย่างเหมาะสม โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจตัวแบบอย่างแท้จริง จนสามารถจดจำและสร้างสัญลักษณ์แทนพฤติกรรมของตัวแบบได้ และประกอบกับการจูงใจอย่างเหมาะสม และเพียงพอจะทำให้ผู้เรียนรู้ โดยการสังเกตทั้ง 4 ประการ เขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
ที่มา : แบนดูรา (Bandura. 1977 : 23)

5. แม่แบบที่มีประสิทธิภาพ

ประสาธ อิศรปริดา (2538 : 284) ได้กล่าวถึงแม่แบบที่มีประสิทธิภาพไว้ว่า องค์ประกอบในกระบวนการเรียนรู้ประการหนึ่ง คือ ประสิทธิภาพของแม่แบบ แม่แบบบางอย่างทำให้ผู้เรียนใส่ใจมาก แม่แบบบางอย่างมีประสิทธิภาพต่อความใส่ใจของผู้เรียนน้อย ลักษณะของแม่แบบที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความมีเกียรติ ความน่าเชื่อถือ มีลักษณะนิสัยใจคอที่กลุ่มยอมรับและมีคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างซึ่งผู้สังเกตผู้เรียนจะเป็นเช่นนั้น สำหรับวิธีการคัดเลือกแม่แบบที่มีประสิทธิภาพนั้น มีดังนี้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 53)

(1) แม่แบบที่คัดเลือกจะต้องมีชื่อเสียง มีความน่าเชื่อถือ เป็นตัวอย่างที่ดีเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าประสงค์ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนแบบมั่นใจที่จะเลียนแบบนั้นมากยิ่งขึ้น

(2) แม่แบบและผู้เลียนแบบหรือผู้สังเกตต้องมีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น อายุอยู่ในวัยเดียวกัน เป็นเพื่อนกัน

(3) ลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบ ควรจะเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน เพราะจะทำให้เกิดการเลียนแบบได้ง่ายขึ้น

นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเสนอแม่แบบ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2536 : 255 - 256 อ้างถึงใน Perry and Furukawa. 1986) มีดังนี้

(1) แม่แบบควรมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับผู้สังเกตทั้งในด้าน เพศ เชื้อชาติ และทัศนคติ ซึ่งการที่แม่แบบมีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้สังเกตนั้นจะทำให้ผู้สังเกตมั่นใจได้แน่นอนว่ามีพฤติกรรมที่แม่แบบแสดงออกนั้นเหมาะสม และสามารถทำได้เพราะบุคคลนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับตนซึ่งจะทำให้เขาเกิดความรู้สึกว่าเขาเองก็น่าจะทำได้เช่นกัน

(2) แม่แบบควรจะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสายตาของผู้สังเกต แต่ถ้ามีชื่อเสียงมากจนเกินไปก็จะทำให้เขาเกิดความรู้สึกว่าพฤติกรรมที่แม่แบบกระทำนั้น เป็นสิ่งที่ไม่น่าจะเป็นจริงสำหรับเขาได้

(3) ระดับความสามารถของตัวแบบนั้น ควรจะมีระดับที่ใกล้เคียงกับผู้สังเกต เพราะถ้าใช้แม่แบบที่มีความสามารถสูงมาก ก็จะทำให้ผู้สังเกตคิดว่าเขาไม่น่าจะทำได้

(4) แม่แบบนั้นควรมีลักษณะที่เป็นกันเองและอบอุ่น

(5) แม่แบบเมื่อแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับการเสริมสร้างแรง จะทำให้ได้รับความสนใจจากผู้สังเกตมากขึ้น

6. อิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกต

แบนดูรา (1977 : 41 - 45) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกตดังนี้ คือ

(1) การสร้างพฤติกรรมใหม่ เมื่อผู้สังเกตได้เห็นการกระทำของแม่แบบ ซึ่งเป็นการกระทำที่ผู้สังเกตได้เคยไปพบเห็นมาก่อน ผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบของการกระทำใหม่ไว้ในรูปของสัญลักษณ์ และถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรมใหม่

(2) การสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่ จะเกิดขึ้นในสภาพที่ผู้สังเกตเห็นการกระทำของแม่แบบในลักษณะต่างๆ เช่น การตัดสินใจ รูปแบบทางภาษา เป็นต้น จากนั้นผู้สังเกตจะทดสอบการกระทำตามแม่แบบลักษณะต่างๆ และถ้าการตอบสนองส่งผลทางบวก ผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบลักษณะของแม่แบบในรูปแบบต่างๆ แล้วนำมาสร้างเป็นกฎเกณฑ์ใหม่หรือหลักการใหม่

(3) การสอนความคิดและพฤติกรรมสร้างสรรค์ การมีแบบจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ เพราะเมื่อมนุษย์เห็นแบบแผนกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง มนุษย์อาจใช้ประสบการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ ประกอบกับการกระทำของแม่แบบมาพัฒนาเป็นความคิดหรือพฤติกรรมใหม่ขึ้นมา อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัดสำหรับแม่แบบเชิงสร้างสรรค์ ถ้าแม่แบบนี้มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ หรือผู้สังเกตมีทักษะจำกัดพฤติกรรมสร้างสรรค์จะไม่มีอิทธิพลเพียงพอต่อการกระทำตามของผู้สังเกต

(4) การยับยั้งการกระทำและการลดความหวั่นเกรง ที่จะกระทำการ ที่ได้เห็นแม่แบบถูกลงโทษ ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำตามแม่แบบนั้น และในทำนองเดียวกันถ้าได้เห็นแม่แบบทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและถูกห้ามปรามแล้ว ไม่มีผลกรรมใดๆ ตามมา ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามแม่แบบ

(5) การส่งเสริมการกระทำ การมีแบบจะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการกระทำทั้งที่เป็นทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมหนึ่งและได้รับรางวัล ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น ในทำนองเดียวกัน ถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบที่แสดงความก้าวร้าวและได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งดี ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น ดังนั้นการเสนอแม่แบบในสังคม จำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะอาจจะมีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมทางลบได้

(6) ทางด้านอารมณ์ การมีแม่แบบนอกจากจะส่งผลต่อการกระทำแล้ว ยังมีผลต่ออารมณ์ของผู้สังเกตให้รุนแรงเพิ่มขึ้น และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์คล้ายตามไปด้วย

(7) การเอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำตามแบบ การกระทำใดที่คนให้คุณค่าและมีความชื่นชอบอยู่เสมอ การกระทำของแม่แบบนั้นก็ทำให้ผู้สังเกตกระทำได้โดยรวดเร็วและกระทำตามได้ง่าย นอกจากนี้เมื่อคนสามารถกระทำตามแม่แบบได้เร็วจะทำให้เกิดการแผ่ขยายจากสังคมหนึ่งได้โดยเร็วด้วย

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าการมีแบบนอกจากจะทำให้ผู้สังเกตมีความเปลี่ยนแปลงภายในตนเองแล้วยังทำให้สังคมนั้นๆ มีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

7. กลวิธีในการเรียนรู้จากตัวแบบ

ในการนำทฤษฎีของแบนดูราไปใช้ เพื่อให้ผู้สังเกตเลียนแบบพฤติกรรมต่างๆ เพิ่มมากขึ้นนั้น แบล็คแมน และซิลเบอร์แมน (Blackman and Silberman. 1975. 57) ได้สรุปเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติดังนี้

- (1) กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้
- (2) มีแม่แบบซึ่งแสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
- (3) ให้เสริมแรงกับแม่แบบ เมื่อแม่แบบสามารถแสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 61 - 69) ได้กล่าวถึงวิธีการให้ตัวแบบอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

- (1) การคัดเลือกตัวแบบ
 - 1) ตัวแบบจะต้องมีชื่อเสียง มีความน่าเชื่อถือและเป็นตัวแบบที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นตัวอย่างที่ดี เหมาะสม และสอดคล้องกับเป้าประสงค์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เลียนแบบมั่นใจที่จะเลียนแบบตัวแบบนั้นมากยิ่งขึ้น
 - 2) ตัวแบบและผู้เลียนแบบหรือผู้สังเกต ควรจะมีความคล้ายคลึงกัน หรือมีลักษณะ หรือคุณสมบัติร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูดความสนใจของผู้สังเกต และจะช่วยให้ประสิทธิภาพของการเลียนแบบสูงขึ้น เช่นอยู่ในวัยเดียวกัน เป็นเพื่อนกัน
 - 3) ลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบ ควรจะเป็นกิจกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน เพราะการเลียนแบบจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดึงดูดความสนใจของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ และจะทำให้เกิดการเลียนแบบได้ง่ายขึ้น

(2) วิธีการให้ตัวแบบ

- 1) ควรจะเสนอตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรง โดยจะต้องให้เสริมแรงแก่ตัวแบบ และให้แรงเสริมแก่ผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ เมื่อสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เช่นเดียวกับตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ได้อย่างเหมาะสม
- 2) ควรจะเสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง โดยสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างนี้จะทำหน้าที่เป็นสัญญาณบอกให้ผู้สังเกตรู้ว่า ถ้าแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วจะได้รับการเสริมแรง สิ่งเร้าประเภทนี้ควรเสนอควบคู่กับการเสริมแรงจะทำให้การเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างคงทนถาวรและมีประสิทธิภาพ
- 3) เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง การเสริมแรงทางบวก และการให้ข้อมูลย้อนกลับ สมโภชน์ เอี่ยมสุภานิชิต (2528 : 408) กล่าวถึงหลักการที่จะใช้ตัวแบบในการเสริมสร้างพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพดังนี้ คือ ต้องกำหนดพฤติกรรมที่ต้องให้ตัวแบบแสดงเพื่อให้นักสังเกต และเลียนแบบให้ชัดเจน ซึ่งความชัดเจนของพฤติกรรมที่จะใช้ตัวแบบในการเสริมสร้างพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพดังนี้ คือ ต้องกำหนดพฤติกรรมที่

ต้องให้ตัวแบบแสดงเพื่อให้บุคคลสังเกต และเลียนแบบให้ชัดเจน ซึ่งความชัดเจนของพฤติกรรมนั้น ต้องหมายถึงการสังเกตเห็น วัดได้โดยใช้คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงนั้น จะต้องอยู่ในระดับความสามารถที่จะกระทำได้ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความคับข้องใจในการเรียนรู้ ผู้สังเกตจะต้องสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบอย่างตั้งใจ เมื่อผู้ดำเนินโปรแกรมจะต้องไม่ควบคุมความสนใจของผู้สังเกตด้วยวิธีการรุนแรง เช่นตีหรือดุด่า

8. บุคคลที่เด็กเลียนแบบ

สวานา พรพัทน์กุล (2525 : 2 - 7) กล่าวว่า บุคคลที่เด็กจะเลียนแบบนั้นจะต้องเริ่มต้นจากคนใกล้ชิดที่สุดแล้วค่อยๆ ห่างออกไปจากตัวเด็กตามพัฒนาการทางสังคมของเขา ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

(1) เลียนแบบจากพ่อแม่และครู ในช่วงที่เด็กเริ่มเลียนแบบได้ เด็กจะเลียนแบบบุคคลใกล้ชิดที่สุด คือ พ่อแม่ ซึ่งรวมถึงผู้ปกครอง และผู้ที่เลี้ยงดูเด็กแทนพ่อแม่ เมื่อเด็กเติบโตขึ้นได้ไปโรงเรียน เวลาครึ่งหนึ่งของชีวิตในแต่ละวันอยู่กับครู ดังนั้นความสำคัญของครูในการเป็นตัวแบบจึงพอๆ กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูจึงควรเป็นตัวแบบที่ดี แต่ต้องไม่แสวงแสดงบทบาทให้แก่เด็ก

(2) เลียนแบบจากตัวแบบที่เด็กชอบ จะต้องเป็นตัวแบบที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่เด็ก อาจจะเป็นเพื่อนและบุคคลอื่นๆ ที่แวดล้อมเขาอยู่

(3) เลียนแบบจากตัวแบบที่ตรงกับความสนใจ การเลียนแบบจะเกิดขึ้นเมื่อตัวแบบนั้นตรงตามความสนใจ เด็กหญิงจะเลียนแบบแตกต่างไปจากเด็กชาย เนื่องจากความสนใจแตกต่างกัน แม้ในกลุ่มเด็กหญิงหรือเด็กชายด้วยกัน ความสนใจก็แตกต่างกันไปอีก เช่น เด็กหญิงบางคนสนใจเลียนแบบการทำงานในบ้านของพ่อแม่ แต่บางคนอาจจะสนใจศิลปะการแสดงต่างๆ ที่ตนเห็นในรายการโทรทัศน์ และพยายามที่จะเลียนแบบสิ่งนั้นก็ได้

(4) เลียนแบบจากผู้กล้าหาญ ไม่ว่าจะเป็เด็กหญิงหรือเด็กชายย่อมจะมีผู้กล้าหาญที่ตนยกย่อง และพอใจจะเลียนแบบตาม ตัวแบบอาจมาจากเรื่องจริงหรือไม่ก็ได้ ตัวแบบของเด็กมักเป็นบุคคลที่มีอายุมากกว่า

(5) เลียนแบบจากตัวละคร ซึ่งเป็นตัวละครในนิยาย ภาพยนตร์และโทรทัศน์ เป็นต้น

9. การเห็นผลตอบแทนที่ตัวแบบได้รับ

แบนดูรา (1977 : 117 - 121) ได้สรุปเกี่ยวกับการเสริมแรงแม่แบบไว้ว่า ในชีวิตประจำวันคนต้องสังเกตเห็นการกระทำและผลที่เกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น ซึ่งมีทั้งผลกรรมที่เป็นรางวัล การลงโทษและการไม่สนใจใยดี คนจึงได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ วิธีการที่นำมาซึ่งความสำเร็จ และวิธีการที่จะก่อให้เกิดความผิดพลาดจากบุคคลอื่น พอๆ กับการเรียนรู้จาก

ประสบการณ์ตรง การได้เห็นผลจากการกระทำของบุคคลอื่น สามารถทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้เช่นเดียวกับการกระทำของบุคคลอื่น ทำให้แนวโน้มในการกระทำพฤติกรรมนั้น ลดต่ำลง

บุคคลอาจได้เห็นตัวอย่างมาก่อนว่าพฤติกรรมของตัวแบบถูกลงโทษ ทางวาจา หรือทางร่างกายจากบุคคลอื่น และตัวแบบที่แสดงการกระทำที่เป็นการลงโทษตัวเองจากการที่มีพฤติกรรมที่บกพร่อง ซึ่งการได้เห็นตัวแบบ การกระทำเช่นนั้น มีผลกระทบต่อบุคคลในการยับยั้งการกระทำในทำนองเดียวกันกับตัวแบบ การได้เห็นตัวแบบวิจารณ์การกระทำบางอย่างของตนว่า ไม่สมควรที่จะให้รางวัลตัวเอง จะมีผลในทางลดแนวโน้มที่จะให้รางวัลตัวเองของบุคคล เมื่อกระทำในลักษณะเดียวกัน

10. ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการให้ตัวแบบ

การใช้วิธีการใดก็ตามย่อมมีทั้งผลดีและผลเสีย ดังนั้น จึงควรทราบข้อดีและข้อจำกัดของการใช้แม่แบบก่อนที่จะนำไปใช้ เพื่อป้องกันความผิดพลาด (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 61 - 69)

(1) ข้อดีของวิธีการให้ตัวแบบ

1) การให้ตัวแบบจะทำให้ความถี่ของการเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ค่อยๆ เกิดขึ้น ค่อยๆ มีความถี่สูงขึ้น และจะคงทนถาวรยิ่งขึ้น เมื่อให้การเสริมแรงแก่อินทรีย์สามารถเลียนแบบ หรือแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกับตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ได้อย่างเหมาะสม

2) การให้ตัวแบบจะทำให้ผู้สังเกต หรือผู้เลียนแบบเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ไม่เคยเกิดมาก่อน

3) การให้ตัวแบบจะช่วยเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ

4) การให้ตัวแบบ ช่วยเอื้ออำนวยให้พฤติกรรมของผู้สังเกตหรือผู้ที่จะเลียนแบบที่เคยเรียนรู้มาก่อนแล้วให้มีแนวโน้มที่จะแสดงออก

(2) ข้อจำกัดของวิธีการให้ตัวแบบ

1) หากใช้การให้ตัวแบบอย่างเดียวในการสร้าง หรือสอนพฤติกรรมใหม่ การเกิดพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์อาจจะได้ช้า ด้วยเหตุนี้ควรใช้การให้ตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก การให้ข้อมูลย้อนกลับ และสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างเพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการจะสร้าง หรือสอนนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

2) การคัดเลือกตัวแบบ ตลอดทั้งกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบผู้คัดเลือกแบบ และกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบ จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าวนี้ เพราะมิฉะนั้นจะทำให้เสียเวลาในการทดลองโดยไร้ประโยชน์

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด พอจะสรุปได้ว่า การเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ เป็นวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ใกล้เคียงกับพฤติกรรมของตัวแบบได้ ซึ่งทั้งนี้ต้องผ่านขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ด้วยการสังเกต 4 ขั้น ที่ได้รับการวางรูปแบบอย่างเหมาะสม คือ กระบวนการใส่ใจกระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำ และกระบวนการจูงใจ ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะอาศัยทฤษฎีนี้เป็นแนวทาง ในการจัดกระทำกับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจตัวแบบอย่างแท้จริงโดยให้สังเกต ออกเสียงตามตัวแบบ ได้รวมทั้งจูงใจอย่างเหมาะสม และเพียงพอที่จะทำให้ผู้สังเกตตอบสนองหรือเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้ในที่สุด

การอ่านออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ

1. ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายของการอ่านออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำไว้ดังนี้

ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 13) ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นกระบวนการในการแปลความหมาย ของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ การอ่านที่แท้จริงผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานด้วย

สุกัญญา ศรีสืบสาย (2531 : 58) ให้ความหมายของการว่า การอ่าน คือ การพัฒนาความรู้ สติปัญญา และจิตใจของบุคคลที่เป็นองค์ประกอบของสังคม สำหรับนักเรียนความสำเร็จในการเรียนของเด็กส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่าน ทั้งนี้เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่นๆ

บันลือ พฤกษ์วัน (2532 : 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

(1) การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด โดยการผสมเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้มุ่งให้สะกดตัวผสมคำอ่านเป็นคำๆ ไม่สามารถใช้สื่อความโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการออกเสียง มุ่งให้อ่านหนังสือได้แตกฉานเท่านั้น

(2) การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษรออกเสียงเป็นคำหรือประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่าน หรือฟังผู้อื่นอ่านแล้วรู้เรื่อง เราเรียกว่า อ่านได้ ซึ่งมุ่งให้อ่านแล้วรู้เรื่องของสิ่งที่อ่าน

(3) การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความจริง ความรู้จากผู้อื่น (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่านย่อมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนโดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านได้

(4) การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น ใช้การสังเกตจำรูปคำ ใช้สติปัญญา และประสบการณ์เดิมในการแปลความหรือถอดความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี โดยวิธีอ่านแบบนี้จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน และต่อเนื่อง (กระบวนการ) อาจต้องใช้ความหมายของการอ่านจากข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 (หรือไม่จำเป็นต้องครบทั้ง 3 ความหมายก็ได้) แล้วสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน แล้วนำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวปฏิบัติได้ เราเรียกว่าอ่านเป็น

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2534 : 79) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่าน คือ การแปลสัญลักษณ์ที่เขียนหรือพิมพ์ให้มีความหมายออกมาเป็นสัญลักษณ์ สัญลักษณ์ในภาษาไทยคือ คำ ข้อความ จึงเป็นเรื่องสำคัญมากในการสอนอ่านแก่เด็กแรกเรียน นักเรียนจะต้องเข้าใจความหมาย และนำไปใช้ในการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างถูกต้อง

พูนศรี อิมประไพ (2535 : 19) ได้สรุปไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการเริ่มตั้งแต่สายตากระทบตัวอักษร แล้วแปลงตัวอักษรเป็นภาษาพูดอย่างถูกต้องชัดเจนตามอักขรวิธี โดยใช้หูฟังเสียงตามเรื่องราวที่อ่าน ทำให้ผู้อ่านและผู้ฟังเข้าใจเรื่องราวตามความหมายของอักษรนั้นด้วย

อรุณณี สานเสมา (2536 : 11) ได้ให้ความหมายว่า การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกเป็นความหมาย ใช้สื่อความหมาย ความคิด ระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียนให้เข้าใจตรงกัน โดยผู้อ่านได้ประโยชน์จากการอ่าน

ววรรณิ โสมประยูร (2537 : 121) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน

ธวัช วันชูชาติ (2542 : 103) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับการศึกษาเล่าเรียน การเรียนในวิชาต่างๆ จะบังเกิดผลเป็นที่น่าพอใจ ถ้านักเรียนมีทักษะการอ่านอยู่ในเกณฑ์ที่ดี นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าได้โดยอิสระ ไม่ต้องเลือกเวลาและสถานที่

กูดแมน (Goodman. 1970 : 5, 9, 11) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน เพราะผู้อ่านต้องพยายามสร้างความหมายขึ้นจากตัวอักษร การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องคิดอยู่ตลอดเวลา ผู้อ่านจะต้องอาศัยการสังเกตจากสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในข้อความ เพื่อให้เป็นเครื่องมือช่วยในการให้ความหมายที่เหมาะสมที่สุดจากข้อความเหล่านั้น

ดีแซนท์ (Dechant. 1970 : 3) กล่าวว่า การอ่านคือ การทำปฏิกริยาระหว่างการมองเห็นกับองค์ประกอบในการแปลความหมาย โดยผู้อ่านจะคลาดเคลื่อนสายตาไปตามบรรทัดของตัวอักษร จากซ้ายไปขวาแล้วหยุดทำความเข้าใจคำ และรวบรวมเข้าเป็นหน่วยความคิด (Thought Unit) ผู้อ่านจะตีความหมายสิ่งที่เขาอ่าน โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเพื่อประมวลเข้าเป็นความคิดความพินิจพิจารณา (Judgement) และการสรุปความเห็น

ริเลย์ (Riley. 1975 : 198 - 200) กล่าวว่า การอ่านคือเครื่องมือพื้นฐานในการเรียนรู้ระดับสูง การที่นักเรียนจะเรียนวิชาต่างๆ ให้ทันและให้ได้ดีนั้น นักเรียนจะต้องมีทักษะในการอ่านเป็นอย่างดี สามารถปรับระบบการอ่านให้ทันบทเรียนและวัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนมีจำนวนมาก นั่นคือ นักเรียนต้องมีความสามารถในการเลือกความคิดและหลักการสำคัญๆ จากเรื่องที่อ่านได้ และสามารถลำดับเหตุการณ์ได้แย่ง และให้เหตุผลต่างๆ ไปอีกด้วย

เดอชองค์ (Dechant. 1982 : 5) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับความคิดที่ได้จากการอ่าน ซึ่งรวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านผู้เขียนจะมีบทบาทในการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวอักษร ถ้าไม่มีผู้อ่านการเขียนก็ไม่มีคามหมาย ดังนั้น เขาจึงสรุปคำจำกัดความของการอ่านว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ในการถอดรหัสคามหมายของคำจากผู้เขียนให้เข้าถึงจิตใจของผู้อ่านได้

จากคามหมายของการอ่านที่กล่าวมาทั้งหมด พอสรุปใจความได้ว่า การอ่านหมายถึง การใช้สายตาดู แล้วแปลคามหมายของตัวอักษร (สัญลักษณ์) หรือภาพต่างๆ ออกมาเป็นความคิด เรื่องราว หรือคำพูด (เสียง) และมีความหมายที่ใช้สื่อคามคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน (ผู้ฟัง) การอ่านจึงมิใช่เป็นเพียงการออกเสียงพูดตามสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนเขียนเท่านั้น แต่มีความหมายรวมถึงความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน เกิดจินตนาการ แล้วนำสิ่งเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

2. หลักการและขั้นตอนในการสอนอ่าน

แฮริส และซีเพย์ (Harris and Sipay. 1979 : 141 - 142) กล่าวว่า ในการสอนอ่านนั้นครูผู้สอนควรยึดหลักการสอนดังนี้

- (1) การสอนอ่านต้องพยายามสร้างกิจกรรมที่สนุกสนาน
- (2) การสอนอ่านที่เป็นเป็นระบบนั้น ต้องใช้ทักษะการอ่านที่เหมาะสมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ระดับประถมฝึกอ่านเพื่อพัฒนาด้านคำศัพท์ ทักษะการค้นหาคามหมาย เป็นต้น
- (3) กิจกรรมที่ใช้ในการสอนเปิดโอกาสให้มีกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอ เช่น ฝึกอ่านออกเสียง อ่านในใจ หรือฝึกผู้เรียนอ่านด้วยตนเอง ครูเป็นผู้ฝึกก็ควรฝึกให้ผู้เรียนหัดอ่านด้วยตนเองอย่างละเท่าๆ กัน
- (4) บทเรียนและกิจกรรมสนองคามแตกต่างแต่ละบุคคล เพราะแต่ละคนมีพื้นฐานคามสามารถในการอ่านไม่เท่ากัน
- (5) ให้ความเอาใจใส่ผู้เรียนที่มีปัญหา ต้องใช้เวลาและช่วยพัฒนาการอ่านของเขาเหล่านั้น
- (6) ควรมีแผนงาน เพื่อสนับสนุนการอ่านของผู้เรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยม

3. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ทางวิชาการ เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีทางการพิมพ์และการสื่อสารเจริญก้าวหน้า วิทยาการต่างๆ ได้รับการพิมพ์เผยแพร่ในรูปของการพิมพ์ การอ่านจึงเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้ดีเป็นอย่างยิ่ง ช่วยเสริมสร้างทางสติปัญญา ความรู้ ความคิด และความสามารถของผู้อ่านให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะหนังสือต่างๆ เป็นแหล่งที่ให้ทั้งความรู้ ความคิดเห็น และข้อเท็จจริงมากมาย ช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิตของผู้อ่านได้มาก ผู้มีความสามารถพิเศษในการอ่าน มักจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพ และชีวิตอย่างรวดเร็ว ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2525 : 16) ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์แก่มนุษย์ทุกด้านทุกโอกาส ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ การอ่านช่วยส่งเสริมความรู้ความคิดของคนเราให้เพิ่มขึ้น

ทวีป อภิสัทธี (2526 : 53 + 54) ได้กล่าวถึง ให้ความสำคัญของการอ่าน คือ การอ่านเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์จำลองเพิ่มเติมให้กับผู้อ่านยิ่งขึ้น จากข้อเท็จจริงนั้นพบว่า ตลอดช่วงชีวิตของเราและประสบการณ์ที่เกิดขึ้น โดยตรงกับตัวบุคคลอาจมีไม่มากนัก ผู้ใดอ่านมากผู้มากผู้นั้นย่อมมีความรู้มาก และประสบการณ์กว้างไกล เกิดความคิดที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ และสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ที่ดีกว่าเดิมเพิ่มขึ้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2529 : 5) ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

- (1) การอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่นๆ
- (2) การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สู่ใจและความต้องการระหว่างบุคคลกับบุคคล
- (3) การอ่านเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ
- (4) การอ่านเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต เพราะเป็นเครื่องช่วยให้ทำความเข้าใจกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
- (5) การอ่านเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม
- (6) การอ่านเป็นเครื่องมือก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน

สุธีพร ปาละดี (2531 : 20) กล่าวว่า การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจ และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ดังนั้นการสอนอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531 : 14 -15) ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ 3 ประการ ดังนี้

(1) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การอ่านจะช่วยทำให้เป็นคนทันกับ ความเจริญก้าวหน้า ของวิชาการทุก ๆ สาขา บุคคลจำเป็นต้องปรับปรุงตัวเองให้เหมาะสมกับ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม

(2) ด้านของความเป็นชาติและอารยธรรม ถ้าประชาชนของประเทศใด มีจำนวนเปอร์เซ็นต์ของการอ่านออกเสียงได้สูง แสดงว่าชาตินั้นเป็นชาติที่มีอารยธรรมสูง ในขณะเดียวกัน ถ้าพลเมืองของประเทศมีความสนใจในการอ่านหนังสือมากด้วยแล้ว พลเมือง ของประเทศนั้นก็จะเป็นผู้มีวัฒนธรรมสูงด้วย

(3) การดำรงชีวิต การอ่านจะสร้างประสบการณ์พื้นฐานการประกอบ สัมมาอาชีพ นอกจากนั้น การอ่านยังส่งเสริมให้คนเกิดความเข้าใจ และมีความชำนาญในวิชาชีพ ประเภทต่าง ๆ มากขึ้น การอ่านมีส่วนสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิตได้อย่างมาก ผู้ใดมี ความสามารถพิเศษในการอ่านมักจะได้รับความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

สนิท ดั่งทวี (2538 : 3) ได้ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้ การอ่าน หนังสือมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำรงชีวิตได้อย่างมาก ผู้ใดมีความสามารถพิเศษใน การอ่าน มักจะได้รับความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และรุ่งเรืองกว่าผู้ที่ไม่ค่อยมีนิสัยรักการอ่าน ผู้ที่อยู่ในสถาบันการศึกษานั้น การอ่านหนังสือเป็นสิ่งจำเป็นแก่เขาเหล่านั้นอย่างยิ่ง เพราะผู้ที่ อยู่ในวงการศึกษจะต้องติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการอยู่เสมอ

จากความสำคัญของการอ่านที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การอ่านเป็นส่วนสำคัญ ในการที่จะพัฒนามนุษย์ มนุษย์จะมีการติดต่อสื่อสาร และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ จากการอ่าน นอกจากนี้การอ่านยังช่วยในการแก้ปัญหาต่างๆ ในสังคมของมนุษย์ด้วย

4. จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านถือว่ามีค่าจำเป็นต่อการค้นคว้าหาความรู้ การที่จะอ่านได้ดีและมี ประสิทธิภาพนั้น ผู้อ่านจะต้องรู้จักตั้งจุดมุ่งหมายของการอ่านว่าในแต่ละครั้งที่อ่านนั้นต้องการอ่าน เพื่ออะไร ได้มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

จินดนา ไบกาชยี่ (2520 : 2 - 7) ได้เสนอว่า การอ่านของเด็กระดับประถมศึกษา ควรมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการ คือ

(1) ให้อ่านได้ หมายถึง การพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กตั้งแต่เริ่มต้น การอ่าน พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ อ่านคำ กลุ่มคำที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย

(2) อ่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือหาความรู้ หมายถึง ความสามารถในการอ่าน ที่นักเรียนเอาไปใช้ในการหาความรู้อื่นๆ

(3) อ่านเพื่อความบันเทิงสนุกสนานเป็นการพักผ่อนหย่อนใจอย่างหนึ่ง

กรมวิชาการ (2534 : 54 -55) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ 3 ประการ ดังนี้

(1) ให้อ่านได้ คือ มีพัฒนาการและทักษะในการอ่าน ทั้งอ่านในใจและอ่านออกเสียง รู้จักกวาดสายตา มีอัตราความเร็วในการอ่านที่เหมาะสม มีทักษะในการอ่านสูง ขึ้นเรื่อยๆ และมีความสามารถเข้าใจเอง แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน

(2) เป็นเครื่องมือหาความรู้ คือ นำไปใช้เป็นประโยชน์ในการเรียน กลุ่มประสบการณ์อื่นๆ และแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ

(3) อ่านเพื่อความสนุกสนานบันเทิงใจ ให้ได้รับความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินในอรรถรส

วรรณิ โสสมประยูร (2537 : 127) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

(1) อ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา อ่านบทความ อ่านสารคดี

(2) อ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย อ่านการ์ตูน อ่านวรรณคดี

(3) อ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือประเภทชวนหัวต่าง ๆ

(4) อ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านประวัติศาสตร์

(5) อ่านเพื่อวิเคราะห์ วิจัยจากข้อมูลที่ได้ เช่น การอ่านข่าว

(6) อ่านเพื่อหาประเด็นว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จ ส่วนใดเป็นของจริง เช่น การอ่านคำในโฆษณาต่างๆ

(7) อ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น อ่านบทความในวารสาร

(8) อ่านเพื่อปฏิบัติตาม เช่น อ่านคำสั่ง อ่านคำแนะนำ อ่านคู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้า

(9) อ่านเพื่อออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน มีน้ำเสียงเหมาะกับเนื้อเรื่อง และเหมือนกับพูด เช่น การอ่านบทละครต่างๆ

เสริมศรี หอทิมาวรกุล (2537 : 34) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

(1) เพื่อส่งเสริมให้เด็กเข้าใจกลไกในการอ่านเบื้องต้น เช่น การกวาดสายตา การอ่าน การจับหนังสือ เป็นต้น

(2) เพื่อส่งเสริมให้เด็กอ่านคำ ประโยคสั้นๆ ได้โดยเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง และออกเสียงได้อย่างชัดเจน

(3) เพื่อส่งเสริมให้เด็กอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง และอ่านในใจ โดยสามารถเก็บใจความ และเรื่องราวต่างๆ จากเรื่องที่อ่านได้

(4) เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักการแสดงความคิดเห็น และวิจารณ์เรื่องราวประกอบการอ่าน

(5) เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการ เมื่อได้อ่านข้อความในหนังสือ และสามารถถ่ายทอดจินตนาการออกมาเป็นคำพูดหรือข้อเขียนได้

(6) เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ให้เห็นความจำเป็นของการอ่านตลอดจนสามารถเลือกหนังสืออ่านได้ตามความสนใจของตนเอง

(7) เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความสนใจ และเจตคติที่ดีต่อวรรณคดี โดยรู้จักอ่านร้อยแก้ว และอ่านร้อยกรองที่เหมาะสม

(8) เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักหาความหมายของคำ โดยใช้หนังสืออ้างอิงจากพจนานุกรม หรือจากพทานุกรม

(9) เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ในสิ่งแวดล้อม สนใจปัญหา และเหตุการณ์ประจำวัน

ไพเราะ วุฒิเจริญกุล (2540 : 28) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้
อ่านเพื่อให้เกิดความรู้ความคิด อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และอ่านเพื่อติดตามข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งจุดมุ่งหมายทั้ง 3 อย่างนี้จะบรรลุผลเมื่อผู้อ่านมีความเข้าใจในการอ่าน ดังนั้น สิ่งที่จะทำให้การอ่านได้อย่างเข้าใจก็คือ ต้องอ่านจับใจความให้ได้

มหาวิทยาลัยศิลปากร (2540 : 86) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

(1) อ่านเพื่อรู้ข่าวสาร เป็นการอ่านเพื่อศึกษาความเป็นไปของโลก และพัฒนาความรู้ของตนเอง ต้องอ่านทุกวัน เพื่อสะสมข้อมูลไว้ใช้ โดยจะใช้วิธีการอ่านแบบกวาดสายตา และการอ่านแบบคร่าวๆ เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้น หากมีข้อมูลใดที่น่าสนใจจึงค่อยๆ ปรับเปลี่ยนวิธีการอ่านเป็นการอ่านอย่างละเอียดแทน ได้แก่ การอ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ และแผ่นปลิวต่างๆ

(2) อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ของนักเรียน นักศึกษา และบุคคลทั่วไป การอ่านชนิดนี้เป็นการอ่านอย่างต่อเนื่อง จึงต้องใช้วิธีการอ่านทั้ง 3 วิธี ประกอบกันจะต้องเลือกวิธีที่เหมาะสม ตามความมุ่งหมายแต่ละตอน

(3) การอ่านเพื่อใช้ในวิชาชีพ เป็นการอ่านเพื่อพัฒนาการทำงานตามอาชีพของแต่ละคน รวมทั้งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ให้แก่ตนเอง ผู้อ่านจะต้องศึกษาความก้าวหน้าของศาสตร์ในวิชาชีพของตน ซึ่งในปัจจุบันพัฒนาไปอย่างรวดเร็วมาก ในรูปของบทความ หรือบทวิเคราะห์ตามนิตยสาร และวารสารต่างๆ การอ่านตามจุดมุ่งหมายนี้ จะใช้วิธีการอ่านทั้ง 3 วิธี ประกอบกัน

(4) อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการอ่านตามความพอใจของตนเอง เพราะการอ่านหนังสือจัดเป็นงานอดิเรก ซึ่งเป็นที่นิยมมากชนิดหนึ่ง ผู้อ่านจะได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านสิ่งที่ตนชอบ และสนใจ เช่น การอ่านสารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น บทร้อยกรอง และการ์ตูน นอกจากนั้นในปัจจุบันนี้ยังมีหนังสือ ซึ่งเสนอเรื่องราวหรือกิจกรรมซึ่งกำลังเป็นที่นิยมเป็นงานอดิเรกของคนเฉพาะกลุ่ม เช่น หนังสือเกี่ยวกับการตกปลา หนังสือแบบบ้าน และตกแต่งบ้าน หนังสือพระเครื่อง พิมพ์จำหน่ายออกมาเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าต้องมีผู้สนใจกิจกรรม เหล่านี้มากพอสมควร จึงมีการรวมกลุ่ม และจัดทำหนังสือเพื่อขายให้ผู้ที่สนใจร่วมกันได้

(5) อ่านเพื่อผ่อนคลายความทุกข์ใจ เป็นการอ่านเพื่อให้ตนเองมีความรู้สึกที่ดีขึ้น เพราะบางช่วงชีวิตของคนอาจจะพบปัญหาและอุปสรรค บางครั้งเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ด้วยสติปัญญาของตนเอง บางครั้งอาจต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น และบางครั้งอาจจะแก้ไขไม่ได้อาศัยเพียงกาลเวลาช่วยรักษาเยียวยาในช่วงเวลานั้น หนังสืออาจจะช่วยผ่อนคลายความทุกข์นั้นๆ ได้ เช่น หนังสือหลักคำสอนของศาสนา หรือหนังสือเกี่ยวกับปรัชญา หนังสือเกี่ยวกับจิตวิทยา หรือหนังสือประเภทให้กำลังใจปลุกปลอบให้เราสู้กับชีวิตต่อไป ผู้อ่านหนังสือตามจุดมุ่งหมายนี้ต้องใช้วิธีการอ่านแบบละเอียด จึงจะได้ผลตามที่ต้องการ

หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กำหนดจุดประสงค์การอ่านไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 7 - 10)

- (1) อ่านได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว รวดเร็ว
- (2) อ่านจับใจความ และเข้าใจถูกต้อง
- (3) อ่านได้โดยไม่ต้องย่อนหน้าย่อนหลัง
- (4) เข้าใจความสัมพันธ์ในเนื้อเรื่อง รวบรวมละเอียดสามารถขยายความได้
- (5) ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
- (6) วิเคราะห์เรื่องที่อ่าน
- (7) เข้าใจความรู้สึก และอารมณ์ในเรื่องที่อ่านได้
- (8) อ่านในใจได้โดยไม่ทำปากขมุขมิบ
- (9) เข้าใจจุดประสงค์ และเจตคติของผู้เขียนได้

มิลเลอร์ (Miller. 1972 : 15) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ 6 ประการ คือ

- (1) อ่านเพื่อจับใจความคร่าว ๆ
- (2) อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
- (3) อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียดและจับใจความสำคัญทั่วไป
- (4) อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้
- (5) อ่านเพื่อวิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน
- (6) อ่านเพื่อการวิเคราะห์ข้อความหรือแนวความคิดในเรื่องที่อ่าน

จากจุดมุ่งหมายของการอ่านดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การสอนอ่านก็เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการอ่านและสามารถอ่านได้ถูกต้อง

5. ประเภทของการอ่าน

ผู้อ่านหนังสือจะมีวิธีการอ่านหนังสือที่แตกต่างกันไป ตามวัตถุประสงค์และประเภทของหนังสือที่อ่าน เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ เพื่อจะทราบถึงข่าวสาร และจะได้ทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ ฉะนั้น จึงควรอ่านให้ได้ปริมาณมากที่สุด โดยใช้เวลาน้อยที่สุด หากผู้อ่านใช้วิธีการอ่านให้เหมาะสม แล้วก็จะเป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่านมากยิ่งขึ้นจึงได้มีผู้แบ่งประเภทของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้ คือ

วาสนา เกตุภาค (2521 : 1 - 2) ได้แบ่งประเภทของการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) การอ่านออกเสียง คือ การว่าตามตัวหนังสือพิมพ์ให้ผู้อื่นฟัง ผู้อ่านจะต้องอ่านได้ชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยม

(2) การอ่านในใจ คือ การทำความเข้าใจกับตัวอักษรเป็นการอ่านเพื่อตัวผู้อ่านเองซึ่งจะได้รับ ประโยชน์มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของตัวผู้อ่านแต่ละคน

ยรรยง มีสติ (2525 : 24 อ้างถึงใน ไพเราะ วุฒิจริยกุล. 2540 : 28) กล่าวถึงประเภทของการอ่านออกเสียง และการอ่านในใจไว้ ดังนี้

(1) การอ่านในใจ ต้องมีความแม่นยำในการจับตาดูตัวหนังสือ การเคลื่อนสายตาจากต้นวรรคไปสู่ท้ายวรรค และการแบ่งช่องระหว่างวรรคหนึ่งผ่านไปสู่วรรคหนึ่ง ความแม่นยำในการกวาดสายตาเป็นสิ่งที่ต้องนึกให้รวดเร็ว จึงจะสามารถเก็บคำได้ครบทุกคำ การเปลี่ยนบรรทัดต้องคล่องแคล่ว เมื่อจะย่อหน้าหนึ่งควรหยุดคิดเล็กน้อยเพื่อสรุปความคิดว่าย่อหน้าที่อ่านจบลงกล่าวถึงอะไร เนื้อหาความสำคัญอยู่ที่ไหน

(2) การอ่านออกเสียง มีจุดมุ่งหมายเพื่ออ่านให้ผู้ฟัง ควรถือหลักธรรมชาติของเสียง อ่านถูกต้องตามหลักภาษา อันเป็นเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาออกเสียง เช่น คำพ้องรูป คำสมาส ไม้มก เป็นต้น แม้การอ่านถูกต้องก็ควรมีการเน้นเรื่องที่สำคัญ เว้นระยะ แบ่งวรรคตอนในส่วนที่อ่านให้ถูกต้องด้วย

บันลือ พฤกษ์วัน (2532 : 120 - 133) ได้แบ่งประเภทการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับทัศนีย์ สุขเมธี (2534 : 82) กล่าวว่า การอ่านแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อขยายหาความรู้และความเพลิดเพลินให้แก่ตนเอง การอ่านประเภทนี้มุ่งฝึกการอ่านเร็ว การจับใจความสำคัญ รายละเอียดที่จำเป็นเบื้องต้น การอ่านในใจนับเป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้น ไม่เพียงสามารถอ่านได้เท่านั้นยังมีความสามารถต่อไปนี้อีก คือ

- 1) การสรุปความ
- 2) การแปลความ
- 3) การตีความ
- 4) การขยายความ
- 5) การวิเคราะห์ความ
- 6) การวิพากษ์วิจารณ์เนื้อเรื่อง

(2) การอ่านออกเสียง เป็นการเปล่งเสียงออกมาตามตัวอักษรที่ปรากฏ แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1) การอ่านร้อยแก้ว เช่น การอ่านบทความ บันทึคดี นิตยสารและอื่นๆ ที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นรู้เรื่องได้และผู้อ่านก็สามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านโดยที่คิดไปด้วย ผู้ฟังได้รับอรรถรสในการฟัง

2) การอ่านบทร้อยกรองของประเภทต่างๆ จากวรรณกรรมสมัยเก่าจนถึงปัจจุบัน เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ บทเสภา บทเห่เรือ บทพากย์โขน

ศรีนครินทร์วิโรฒ, มหาวิทยาลัย (2533 : 36 - 39) (เอกสารประกอบการเรียนวิชาทักษะทางภาษา) ได้แบ่งการอ่านเป็น 2 ประเภท

(1) การอ่านในใจ เป็นการอ่านเงียบ ผู้อ่านมีความสามารถด้านภาษาและความคิด สามารถเก็บความคิดจากข้อความที่อ่านได้ การอ่านในใจที่มีประสิทธิภาพมีลักษณะดังนี้

- 1) อ่านได้เร็ว หมายถึง ใช้เวลาน้อยแต่อ่านได้มาก
- 2) อ่านได้ความ หมายถึง จับใจความได้
- 3) อ่านตีความ หมายถึง บอกความหมายของข้อความที่อ่าน
- 4) อ่านวิเคราะห์ หมายถึง สามารถแยกแยะส่วนต่างๆ เพื่อพิจารณา

ทำความเข้าใจ

5) อ่านขยายความ หมายถึง การอธิบายเพิ่มเติมให้รายละเอียด

6) อ่านอย่างมีวิจยรณญาณ หมายถึง ใช้ปัญญาพิจารณาได้ตรง

หาเหตุผล

(2) การอ่านออกเสียง หมายถึง การอ่านโดยเปล่งเสียงตามตัวหนังสือ การอ่านออกเสียง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านออกเสียงปกติ และการอ่านทำนองเสนาะ

นอกจากนี้ วรรณิ โสมประยูร (2537 : 127) ได้แบ่งการอ่านออกเป็น

(1) การอ่านออกเสียง แบ่งออกเป็น 3 แบบ ได้แก่

- 1) การอ่านร้อยแก้ว
- 2) การอ่านร้อยกรอง
- 3) การอ่านทำนองเสนาะ

(2) การอ่านในใจ แบ่งออกเป็น 7 แบบ ได้แก่

- 1) การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้ เช่น ตำรา
- 2) การอ่านแบบหาจับใจความสำคัญ
- 3) การอ่านแบบหารายละเอียดทุกตอน
- 4) การอ่านแบบหารายละเอียดเพื่อการปฏิบัติ
- 5) การอ่านแบบวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อหาเหตุผล
- 6) การอ่านแบบไตร่ตรองโดยวิจารณ์ญาณเพื่อหาข้อเท็จจริง
- 7) การอ่านแบบคร่าวๆ เพื่อสังเกตและจดจำ

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542 : 84) กล่าวถึงการอ่าน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อชวนหาความรู้และความเพลิดเพลินให้แก่ตนเอง การอ่านประเภทนี้มุ่งฝึกอัตราเร็วและจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นการอ่านที่นับวันแต่จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น นักเรียนและนักศึกษาควรได้รับการฝึกฝนให้อ่านเป็น ไม่เพียงแต่อ่านได้หรืออ่านออกเท่านั้น แต่จะต้องมีความสามารถดังต่อไปนี้ คือ สรุปความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์คำ วิเคราะห์ความหรือเนื้อเรื่อง และวิพากษ์วิจารณ์เนื้อเรื่องได้

(2) การอ่านออกเสียง ได้แก่

- 1) อ่านออกเสียงแบบร้อยแก้ว เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรู้เรื่องและเข้าใจ
- 2) อ่านออกเสียงร้อยกรองประเภทต่างๆ เพื่อความไพเราะให้ผู้ฟัง

ความซาบซึ้ง

จากประเภทของการอ่านดังกล่าว พอจะสรุปประเภทของการอ่านได้ว่าการอ่านแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านในใจ และการอ่านออกเสียง ไม่ว่าจะเป็นการอ่านประเภทใด ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน จึงจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านอย่างยิ่ง

6. กระบวนการอ่าน

ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล (2526 : 529 - 532) กล่าวว่า การอ่านมีกระบวนการดังนี้

ขั้นแรก การรู้จักคำ กระบวนการอ่านเกิดขึ้นเมื่อผู้อ่านรับรู้ความหมายของถ้อยคำ ภาษาที่เขียนถ่ายทอดด้วยตัวอักษรได้เข้าใจตรงกัน ตามปกติเราไม่ได้อ่านคำๆ เดียวแต่อ่านวลี ประโยค ข้อความหรือเรื่องราว ดังนั้น เมื่ออ่านข้อความที่ยาวขึ้น หากรู้คำมากเท่าใดก็ยิ่งเข้าใจเรื่องราวมากขึ้นเท่านั้น ถึงแม้จะมีคำบางคำที่ไม่รู้จักมาก่อนคำที่รู้จักก็อาจจะช่วยให้เข้าใจความหมายของคำใหม่ได้

ขั้นที่สอง การเข้าใจความหมายของสาร สาร คือ ความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อในการอ่านแต่ละคนจะเข้าใจความหมายไม่ตรงกันทีเดียว คำเดียวกันอาจมีความหมายเพียงนัยเดียวสำหรับแต่ละคน การเข้าใจสารของแต่ละคนขึ้นอยู่กับ การตีความ ซึ่งแตกต่าง หรือคล้ายคลึงกัน แล้วแต่ความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับคำ ประเภทหรือข้อความนั้นๆ สำนักพิมพ์ก็มีส่วนช่วยให้เข้าใจสารโดยตรงหรือใกล้เคียงกับเจตนาของผู้เขียน ผู้อ่านจะต้องฝึกฝนการตีความจนสามารถจับความรู้สึกอารมณ์และความคิดตลอดจนเจตนาของผู้เขียนได้

ขั้นที่สาม การมีปฏิกริยาต่อสาร ตามปกติเมื่อเราอ่านสิ่งใด เราย่อม “คิด” คล้อยตามหรือคัดค้านแยกแยะข้อมูลเปรียบเทียบความคิดต่างๆ ว่าส่วนใดเหมาะสมหรือตรงกับ ความหมายที่แท้จริงของเรื่องที่เราอ่าน ดังนั้น ปฏิกริยาต่อสารจึงมีทั้งอารมณ์และความคิด ผู้อ่านจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณตัดสินสารนั้นได้ โดยใช้ประสบการณ์ชีวิตร่วมกับความรู้ความเข้าใจได้ เมื่อไม่เข้าใจก็ตัดสินไม่ได้ว่าตอนไหนสำคัญ ตอนใดเป็นความจริง ตอนใดเป็นความคิด จึงไม่สามารถสรุปความคิดและแก้ปัญหาใดๆได้

ขั้นที่สี่ การรวบรวมความคิด เมื่อผู้อ่านทราบถึงกระบวนการคิดจากขั้นแรกถึงขั้นที่สามแล้วจนถึงขั้นที่สี่ เป็นขั้นตัดสินใจว่าอ่านแล้วเข้าใจเพียงใด เพราะความเข้าใจจะวัดได้ โดยผู้อ่านสามารถสรุปความ รวบรวมความรู้ ความคิดจากสิ่งที่อ่านมาประสมประสานกับความรู้เดิม ผู้อ่านจะเปรียบเทียบสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่แล้วเลือกรับเฉพาะสิ่งที่ได้ความรู้ ความคิดที่ประสานกันขั้นนี้ จะทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ๆ ขึ้น ทำให้ความรู้ ความคิดเดิมได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรืออาจเพิ่มพูนขึ้น ผู้อ่านจะเริ่มสนใจอะไรใหม่ๆ มีความคิดใหม่ๆ เกิดขึ้น แต่ถ้าวรรวมความคิดแล้ว ผู้อ่านยังไม่เข้าใจในสิ่งที่อ่านอยู่ ก็แสดงว่าผู้อ่านยังขาดพื้นฐานขั้นที่สองและสามอยู่ จำเป็นต้องพัฒนาทักษะพื้นฐานการอ่านให้มากยิ่งขึ้น

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2528 : 8) กล่าวว่า หลักการอ่านเกี่ยวข้องกับกระบวนการอยู่ 2 กระบวนการ คือ คิดตามว่าผู้เขียนพูดว่าอย่างไร และคิดตามว่าผู้เขียนหมายถึงอะไร ในกระบวนการอ่าน เวลาที่ใช้ในการคิดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน เช่น ความสามารถในการอ่านของแต่ละคน โครงการทางประวัติศาสตร์โครงสร้างทางตรรกวิทยา ความคุ้นเคยในเนื้อหา และขอบข่ายของการอ้างอิง ตลอดจนความมุ่งหมายของผู้อ่านด้วย พร้อมกันนั้นยังได้ชี้ให้เห็นว่าวิธีสอนและเทคนิคการสอนอ่านนั้น ผู้สอนแต่ละคนอาจใช้วิธีการสอนต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตามผู้สอนก็มักจะยึดถือหลักของการสอนตามกระบวนการที่จะทำให้นักเรียน สามารถค้นพบแนวทางแห่งประสบการณ์ของตนเอง ในการที่จะหาเหตุผลของข้อความที่อ่านซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่รวมกันระหว่างการอ่านและการคิด

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า กระบวนการอ่าน เป็นกระบวนการที่จะทำ ให้ผู้อ่านสามารถค้นพบแนวทางแห่งประสบการณ์ในการอ่านของตนเอง เมื่อผู้อ่านได้รับรู้ความหมายของถ้อยคำ และทำการตีความโดยการใช้ความคิด และสามารถรวบรวมความรู้ใหม่มาผสมผสานกับความรู้เดิม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

7. การอ่านออกเสียง

ประเทิน มหาจันทร์ (2523 : 206 - 207) กล่าวว่า การอ่านออกเสียง ได้แก่ การอ่านหนังสือ โดยคนที่ผู้อ่านเปล่งเสียงออกมาดังๆ ในขณะที่อ่านหนังสือนั้นโดยทั่วไป ควรอ่านในใจ เพราะใช้พลังงานของร่างกายน้อยกว่าการอ่านออกเสียง แต่สำหรับในประเทศไทย เด็กในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่มักอ่านในใจไม่เป็น นิยมอ่านออกเสียง ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองพลังงาน ทำให้เหนื่อยง่ายและอ่านได้ช้า อย่างไรก็ตามเด็กเล็กๆ ที่เริ่มเรียนอ่านใหม่ๆ เช่น ในระดับประถมปีที่ 1 - 2 เป็นต้น ควรเริ่มเรียนอ่านด้วยการอ่านออกเสียง เพราะจะช่วยให้สามารถจดจำคำศัพท์ที่ได้ และออกเสียงได้ถูกต้องด้วย ในการอ่านทำนองเสนาะ อ่านโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ที่ต้องการความไพเราะจากเสียง จำเป็นต้องอ่านออกเสียง หรือในการอ่านรายงานให้ผู้อื่นฟัง การอ่านเพื่อการบันทึกเสียง เหล่านี้จำเป็นต้องอ่านออกเสียงทั้งสิ้น

การอ่านออกเสียงมีความจำเป็นต่อกิจกรรมบางอย่างสำหรับสังคมในปัจจุบัน ซึ่งอาจสรุปความมุ่งหมายของการอ่านออกเสียงเป็นหัวข้อใหญ่ๆ ได้ดังนี้ 1) เพื่อการถ่ายทอดข่าวสารต่างๆ 2) เพื่อร่ำอารมณ์ผู้ฟัง 3) เพื่อสร้างความบันเทิง 4) เพื่อเพิ่มพูนความพอใจให้แก่บุคคลและสังคม การอ่านออกเสียงในบางโอกาสกระทำด้วยความมุ่งหมายหลายๆ ประการ ร่วมกัน การอ่านออกเสียงลักษณะนี้กระทำเนื่องในโอกาส แดงนโยบาย การรายงาน การหาเสียง ซึ่งผู้ที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี

การอ่านออกเสียง เป็นการแสดงออกต่อบุคคลอื่น ถ้าหากว่าการอ่านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ผู้ฟังก็จะเกิดความซาบซึ้ง เกิดความพอใจ การอ่านออกเสียงที่ถูกต้องมีลักษณะดังนี้

- (1) เปล่งเสียงออกมาได้ชัดเจน ถูกต้อง
- (2) ใช้สำเนียงเช่นเดียวกับการสนทนา
- (3) เน้นเสียงสูงต่ำตามลักษณะของข้อความ
- (4) อ่านได้อย่างไม่รู้สึกประหม่า เก้อเขิน
- (5) แสดงความเข้าใจในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดี ตรงตามความต้องการของผู้เขียน
- (6) ไม่อ่านข้าม อ่านตก อ่านเติม
- (7) อ่านได้คล่อง ไม่ตะกุกตะกัก
- (8) อ่านทีละหน่วยของความคิด ไม่อ่านทีละคำ
- (9) มีสมาธิในการอ่าน

กรรณิการ์ พวงเกษม (2535 : 68) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านออกเสียงนั้นมีทั้งอ่านข้อความที่เป็นความเรียง ซึ่งเรียกว่า ร้อยแก้ว และอ่านข้อความที่มีคำสัมผัสคล้องจองซึ่ง เรียกว่า อ่านร้อยกรอง การอ่านออกเสียงในระดับประถมศึกษา สิ่งทีควรควรคำนึงถึงในการสอน คือ

- (1) อ่านชัดเจนฝึกอ่านออกเสียงพยัญชนะทุกตัวให้ชัดเจน โดยเฉพาะการออกเสียง ว ร ล และ คำควบกล้ำ ร ล ว เป็นต้น
- (2) อ่านถูกต้อง สามารถอ่านได้ถูกต้องตามอักขรวิธีของไทย ไม่อ่านดกหล่นหรือเพิ่มเติมขึ้นมา
- (3) อ่านคล่อง รู้จักการกวาดสายตาล่วงหน้าไปก่อน และออกเสียงตามภายหลัง เพื่อให้อ่านข้อความได้ต่อเนื่องไม่หยุดชะงัก
- (4) การเว้นจังหวะและวรรคตอนที่ถูกต้อง รู้จักการเน้นคำและแบ่งวรรคตอนหยุดออกเสียงในที่ควรหยุด ถ้าหยุดผิดที่จะทำให้ข้อความนั้นมีความผิดไปจากเดิม ควรฝึกให้นักเรียนระมัดระวังให้มากในเรื่องนี้
- (5) น้ำเสียงแสดงอารมณ์ตามเนื้อเรื่อง เป็นคำพูดหรือบรรยาย
- (6) ท่าทางในการอ่าน เน้นการจับหนังสือที่ถูกต้อง การวางระยะห่างจากสายตา การมองผู้ฟัง และทำยืงทั้งดงามน่าดู

8. จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียง

ประเทิน มหาพันธ์ (2523 : 207 - 209) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียงในชั้นเรียน ไว้ดังต่อไปนี้

(1) การเริ่มอ่าน

เด็กเริ่มอ่านออกเสียง เมื่ออ่านแผนภูมิประสมการณ เด็กสามารถออกเสียงได้ถูกต้องตรงกับคำที่อ่าน ทั้งนี้เพราะคำเหล่านั้นเป็นคำที่เด็กเคยได้ยินมาก่อน เคยได้ใช้มาก่อน เด็กจึงมีความคุ้นเคยกับคำที่อยู่ในแผนภูมิประสมการณ โดยเหตุที่ภาษาพูดมีความสัมพันธ์กับภาษาเขียน การอ่านออกเสียงจึงเป็นการเชื่อมสัญลักษณ์กับความหมายเข้าด้วยกัน โดยเหตุที่การอ่านออกเสียงเป็นการเปล่งเสียงออกมาในขณะที่อ่าน ครูจึงมีโอกาสได้ทราบถึงประสิทธิภาพในการออกเสียงของเด็กได้อย่างถูกต้อง

การอ่านออกเสียงนั้น เมื่อเด็กกระทำต่อเนื่องกันจนสามารถจดจำคำได้โดยไม่ต้องตั้งใจศึกษาอย่างพิถีพิถระห์ เพียงแต่มองผ่านๆ ก็จำได้ เช่นนี้ เด็กควรเริ่มฝึกอ่านในใจได้ และไม่จำเป็นต้องอ่านออกเสียงอีกต่อไป นอกจากจะเป็นการอ่านเพื่อความมุ่งหมายเฉพาะเท่านั้น การอ่านออกเสียงโดยทั่วๆ ไปนั้น จะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อเริ่มเรียนอ่านเท่านั้น เมื่อเด็กมีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นแล้ว การอ่านออกเสียงกลับเป็นโทษแก่เด็ก อย่างไรก็ตาม การอ่านในระยะเริ่มแรกนี้ การอ่านออกเสียงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น และเด็กนิยมการอ่านออกเสียง เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่าตนมีความก้าวหน้าในการอ่าน เด็กจะได้รับการเสริมแรงและได้รับความพอใจส่วนตัวของเด็กด้วย

(2) การถ่ายทอดข่าวสาร

จุดประสงค์สำหรับการอ่านออกเสียงในชั้นเรียนประการหนึ่ง ได้แก่ การถ่ายทอดข่าวสารให้แก่เพื่อนๆ ในชั้นเรียน ในกรณีที่มีเอกสารหรือมีหนังสือเพียงเล่มเดียว แต่มีความจำเป็นต้องให้เพื่อนๆ ได้รับทราบข่าวสารพร้อมๆ กันในคราวเดียว เช่น ต้องการให้สมาชิกในกลุ่มหรือเพื่อนในชั้นได้ทราบข้อมูลเพื่อการอภิปราย เพื่อรายงานความก้าวหน้าของการทำงานของกลุ่มให้ทราบ เพื่อแจ้งข่าวสารให้ทราบ เป็นต้น ด้วยเหตุดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการอ่านออกเสียงให้ได้ทราบเรื่องราวพร้อมๆ กันคราวละหลายคน สิ่งที่ต้องการเน้นในการอ่านออกเสียงเพื่อกิจการดังกล่าว ได้แก่ ความชัดเจนชัดคำ ความถูกต้อง ในการสื่อความหมายของข้อความที่อ่านให้แก่ผู้ฟัง

(3) การอ่านเพื่อสร้างความบันเทิง

การอ่านเพื่อสร้างความรื่นเริงบันเทิงใจให้แก่ผู้ฟังในชั้นเรียน ได้แก่ การอ่านหนังสือวรรณคดีทั้งประเภท ร้อยกรอง และร้อยแก้ว เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ บทละคร เป็นต้น การอ่านออกเสียงหนังสือประเภทดังกล่าว นอกจากผู้อ่านเองจะได้รับรสของวรรณคดีโดยทางเสียง ซึ่งก่อให้เกิดความซาบซึ้งแล้ว ทางด้านผู้ฟังก็จะได้รับผล เช่นเดียวกัน นอกจากผู้อ่านและผู้ฟังจะได้รับความไพเราะจากรสของวรรณคดีแล้ว ยังก่อให้เกิดรสนิยมในทางวรรณคดีอีกด้วย ความซาบซึ้งในรสวรรณคดีก็ดี รสนิยมในทางวรรณคดีก็ดี เหล่านี้ปลูกฝังให้เกิดขึ้นในเด็กได้โดยการให้อ่านและให้ฟัง หนังสือที่ดีมีคุณค่า เพื่อให้เด็กได้คุ้นเคยกับหนังสือเหล่านั้น และเลือกอ่านหนังสือ เหล่านั้นได้ด้วยตนเองในโอกาสต่อไป

(4) การอ่านเพื่อปรับปรุงตนเอง

การอ่านออกเสียงนั้น ถ้าหากครูสอนได้อย่างถูกต้องแล้ว จะทำให้เด็กพัฒนานิสัยการพูดและบุคลิกภาพในการพูดต่อหน้าที่ซุ่มนุมนได้อย่างถูกต้อง ทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองเมื่อต้องแสดงตนต่อหน้าซุ่มนุมนชน นอกจากนั้นยังช่วยให้เด็กได้คุ้นเคยกับภาษาที่ถูกต้อง รู้คำศัพท์เพิ่มขึ้น การเปล่งเสียงเป็นไปอย่างถูกต้อง สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องในการพูด หากได้ฝึกอ่านออกเสียงด้วยวิธีที่ถูกต้อง จะทำให้สามารถแก้ไขความบกพร่องนั้นได้

เด็กที่ไม่กล้าพูดต่อที่ซุ่มนุมนชนนั้น การแก้ไขเบื้องต้น ครูควรให้เด็กอ่านออกเสียงให้ครูฟังก่อน โดยให้มีเพียงครูกับเด็กที่อ่านเท่านั้น ต่อมาเมื่อเด็กรู้สึกว่ามี ความเชื่อมั่นขึ้นบ้าง ครูจึงควรให้เด็กอ่านให้เพื่อนประมาณ 2 - 5 คนฟัง และในที่สุดให้เด็กอ่านให้เพื่อน ทั้งชั้นฟัง ข้อความที่อ่านในระยะแรกๆ ควรเป็นข้อความสั้นๆ ง่ายๆ เช่น คำสั่ง ประกาศ คำอวยพร เป็นต้น ต่อเมื่อเด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองโดยสมบูรณ์แล้ว จึงให้อ่านข้อความยาวๆ โดยเหตุที่ การอ่านก็คือ การพูด โดยมีบทเป็นข้อความที่ได้เตรียมไว้ล่วงหน้า เมื่อเด็กมีความคุ้นเคยกับการอ่านมากขึ้น เด็กก็จะพูดต่อหน้าซุ่มนุมน หรือกลุ่มคนได้อย่างเป็นปกติ

(5) การอ่านเพื่อการประเมิน

การที่ครูให้เด็กอ่านออกเสียงนั้น จุดประสงค์ประการหนึ่งก็คือ เพื่อต้องการทราบความสามารถในการอ่านของเด็ก หากมีความบกพร่องในด้านใดก็จะได้มีการสอนซ่อมเสริม แต่ถ้าหากไม่พบข้อบกพร่องก็จะส่งเสริมให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น ในการให้เด็กอ่านออกเสียง ทำให้ครูทราบข้อบกพร่องในการอ่านได้ทันที เช่น การอ่านคำไม่ถูกต้อง การอ่านซ้ำ การอ่านข้าม การอ่านกลับคำ การอ่านไม่คล่อง เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ครูสามารถแก้ไขได้ทันที

โดยเหตุที่การออกเสียงของเด็กมีความสัมพันธ์กับการอ่าน ดังนั้น ในการพิจารณาความบกพร่องในการออกเสียงของเด็ก จึงกระทำได้โดยการฟังเด็กอ่านออกเสียง การฟังเด็กอ่านออกเสียงทำให้ครูได้ทราบความบกพร่องต่างๆ ของเด็ก ดังนี้ 1) การพูดไม่ชัด (พูดภาษาทารก พูดซ้ำออกเสียงไม่ถูก) 2) ออกเสียงไม่ถูก (เสียงขึ้นนาสิก ไม่มีเสียงสูงเสียงต่ำ เสียงเบา) 3) จังหวะไม่ดี (การประสานของอวัยวะเปล่งเสียงไม่ดี) 4) ความบกพร่องในการใช้ภาษา (พูดไม่ถูกหลักภาษา) 5) พูดได้ช้ากว่าปกติ

การให้เด็กอ่านออกเสียงทำให้ครูสามารถทราบถึงความบกพร่องของเด็ก เพื่อจะได้หาวิธี แก้ไขความบกพร่องนั้นๆ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นการแก้ไขเป็นกลุ่ม หรือแก้ไขเป็นรายบุคคลก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการในการอ่านเป็นไปตามลำดับขั้น และเป็นพื้นฐานสำหรับการอ่านในใจในโอกาสต่อไป

สนธิ ตั้งทวี (2531 : 25) กล่าวว่า การอ่านออกเสียงมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

- (1) มีทักษะในการอ่านอย่างถูกต้อง คล่องแคล่วและชัดเจน
- (2) ให้เกิดความรู้และความเพลิดเพลิน
- (3) ต้องการให้ออกเสียงได้ชัดเจน
- (4) อ่านให้เหมือนเสียงพูด เพื่อให้ผู้ฟังสนใจ

บันลือ พฤกษ์วัน (2533 : 121) ได้กล่าวถึง จุดประสงค์ของการอ่านออกเสียงไว้

ดังนี้

- (1) เพื่อพัฒนาทักษะเบื้องต้นของการอ่านในใจ
- (2) เพื่อสื่อความหมายเรื่องราวที่อ่านไปยังผู้ฟังได้ดี
- (3) เพื่ออ่านแบบใช้เสียง และเน้นจังหวะให้เหมาะสมประกอบการอ่านด้วยความคล่องแคล่ว ถูกต้องและรวดเร็ว
- (4) เพื่อช่วยพัฒนาภาษาพูดของผู้อ่านให้ดีและสอดคล้องกับความนิยมของสังคมยิ่งขึ้น
- (5) ส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้อ่าน ในการออกเสียง การวางกิริยา ท่าทาง

ประกอบ

วรรณิ โสมประยูร (2534 : 162) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียงว่าให้

- (1) สามารถรู้จักพยัญชนะ ตัวสระ รู้จักการประสมอักษร
- (2) สามารถออกเสียงตัวพยัญชนะ สระ และคำได้ถูกต้อง ชัดเจน โดยเฉพาะ ร ล และคำควบกล้ำ
- (3) สามารถกวาดสายตาอ่านข้อความได้ต่อเนื่องไม่หยุดชะงัก ไม่ดื้อตัว ไม่เพิ่มตัว ไม่ข้ามคำ
- (4) สามารถอ่านเว้นจังหวะและวรรคตอนได้ถูกต้อง รู้จักเน้นคำ
- (5) สามารถใช้น้ำเสียงแลแสดงอารมณ์ได้ตามเนื้อเรื่อง เป็นแบบคำพูด หรือ คำบรรยาย
- (6) สามารถวางท่าทางในการอ่านได้ถูกต้อง เหมาะสม เช่น การจับหนังสือ การวางระยะห่างจากสายตา การมองผู้ฟัง รวมทั้งทำนองและทำยีนอ่านที่งดงาม
- (7) สามารถอ่านคำร้อยกรอง ให้สนุกสนานเพลิดเพลิน จากเสียงสัมผัสและความไพเราะของภาษาที่เกิดจากทำเอง
- (8) สามารถอ่านทำนองเสนาะตามประเภทร้อยกรองได้
- (9) สามารถส่งเสริมให้เด็กสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อวรรณคดี

จากการกล่าวถึงจุดประสงค์ของการอ่านออกเสียงข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียง เพื่อให้เด็กอ่านได้ถูกต้องตามอักขรวิธี และตามความนิยมนอกจากนั้น ยังถือว่าเป็นรูปแบบการอ่านที่จะนำไปเป็นพื้นฐานของการอ่านประเภทอื่นๆ ตลอดจนจะได้นำเอาไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต

9. หลักการสอนอ่านออกเสียง

ประเทิน มหาพันธ์ (2523 : 210 - 211) ได้กล่าวถึงหลักการอ่านออกเสียงไว้ว่า

เด็กได้เคยฟังการอ่านออกเสียงมาก่อนที่ตนเองจะอ่านหนังสือออก บิดา มารดาอ่านให้ฟังบ้าง ญาติพี่น้องอ่านให้ฟังบ้าง ได้ฟังจากวิทยุกระจายเสียง จากโทรทัศน์บ้าง เมื่อเข้ามาอยู่ในโรงเรียนเด็กอาจได้ยินครูอ่านบ้าง เพื่อนนักเรียนอ่านบ้าง เหล่านี้ทำให้เด็กคุ้นเคยกับการอ่านออกเสียงมาก่อน แต่เด็กเป็นเพียงผู้ฟังฝ่ายเดียว ต่อมาด้วยการแนะนำของครู เด็กจะค่อยๆ เข้าใจคำพูดที่อยู่ในกระดาษ (ตัวหนังสือ) และสามารถเปลี่ยนให้เป็นคำพูดด้วยวาจาได้ เมื่อเด็กได้เรียนรู้วิธีการอ่านเด็กก็จะสามารถทำความเข้าใจตัวอักษรที่เขียนไว้ในหนังสือ และสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นเสียงได้

พัฒนาการอ่านออกเสียงของเด็กนั้น เริ่มจากการพูดของเด็ก แล้วมีการบันทึกคำพูดเด็กลงในแผนภูมิประสบการณ์ จากนั้นเด็กจึงได้อ่านแผนภูมิประสบการณ์ ซึ่งเขียนขึ้นจากประสบการณ์ของเด็กเอง โดยครูเป็นผู้เขียนตามคำบอกเล่าของเด็กบ้าง เด็กๆ ช่วยกันเขียนบ้าง การอ่านออกเสียงของเด็กเริ่มต้นขึ้นด้วยประการฉะนี้ ต่อมาจึงมีการอ่านหนังสือ

ประเภทหนังสือภาพ หนังสือเตรียมอ่านเบื้องต้น แล้วจึงถึงการอ่านหนังสือแบบเรียน การอ่านออกเสียงนั้นโดยปกติต้องกระทำควบคู่ไปกับการอ่านในใจ เมื่อเด็กอ่านในใจคล่องแล้ว การอ่านออกเสียงจึงควรลดปริมาณให้น้อยลง อย่างไรก็ตาม การอ่านออกเสียงควรจัดให้มีการสอนการฝึกหัดตลอดระยะเวลาที่เด็กเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้น และควรจัดหาหนังสือให้เด็กได้ฝึกหัดอ่านอย่างเพียงพอ

ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 นั้น เวลาสำหรับการอ่านออกเสียงควรเป็นครึ่งหนึ่งของการอ่านทั้งหมด หลังจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ไปแล้ว ปริมาณการอ่านออกเสียงควรให้ลดน้อยลง

ในการสอนอ่านออกเสียงนั้น ในชั้นแรกครูควรเน้นในเรื่องท่าทาง การจับถือหนังสือ การเปิดหนังสือให้ถูกต้อง มีความสง่างาม สำหรับในเรื่องความถูกต้องของการอ่านนั้น ถ้าหากเป็นหลักการโดยทั่วๆ ไป ครูควรนำมาเขียนบนกระดานดำแล้วอธิบายให้เด็กเข้าใจพร้อมๆ กันทั้งชั้น เช่น การแบ่งวรรคตอน การออกเสียงตัวควบกล้ำ การอ่านคำสนธิ คำสมาส เป็นต้น สำหรับการแก้ไขข้อบกพร่องเป็นรายบุคคล ครูไม่ควรขัดจังหวะในขณะที่เด็กกำลังอ่าน ครูควรรอให้เด็กอ่านจบเสียก่อน ครูควรมีสมุดบันทึกสำหรับบันทึกข้อบกพร่องของเด็กแต่ละคนที่มีขึ้นในขณะที่อ่านเพื่อสะดวกแก่การให้คำแนะนำในภายหลัง

การจัดเตรียมเนื้อหาสำหรับการอ่านออกเสียงต่อหน้าที่ชุมนุมชน หรือต่อหน้าเพื่อนๆ ในชั้นเรียนนั้น เด็กต้องการคำแนะนำจากครูในเรื่องต่อไปนี้

- (1) การเลือกหนังสือหรือเรื่องราวที่เหมาะสม
- (2) การย่อเรื่องให้สั้น เหมาะสมที่จะนำมาอ่าน
- (3) การแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ อย่างเหมาะสม ถ้าหากมีผู้อ่านหลายคน
- (4) การเลือกเรื่องที่จะนำมาอ่าน ให้เหมาะกับสถานการณ์
- (5) การใช้พจนานุกรม เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
- (6) การออกเสียงคำยาก
- (7) การเตรียมการและการฝึกฝนก่อนที่จะมีการอ่านจริง
- (8) การนำเรื่องราวที่เด็กเขียนเองมาก่อน
- (9) การกำหนดมาตรฐานสำหรับผู้อ่านและผู้ฟัง
- (10) ความเข้าใจว่าเรื่องใดควรแก่การฟังและเรื่องใดไม่ควร

บันลือ พุททชะวัน (2533 : 123) ได้กล่าวถึงการสอนอ่านออกเสียงไว้ ดังนี้

- (1) ใช้วิธีอ่านนำและอ่านตามจากบทเรียนที่ครูได้จัดเตรียมไว้ตามลำดับความยากง่าย คล้ายบันได โดยใช้เสียงสระเป็นเกณฑ์ ใช้เวลาในการอ่านนำและอ่านตาม 2 - 3 จบ
- (2) ให้นักเรียนในชั้นช่วยกันสรุปเรื่องราวที่อ่านโดยครูช่วย
- (3) ฝึกทักษะสังเกตโดยเทียบประโยค เทียบบัตรคำ ในแผนภูมิอ่าน เช่น ดา

ขา อา มา

- (4) เมื่อฝึกอ่านได้ 2 - 3 จบ เด็กจะจำคำแม่บท คือ ตา ได้แม่นยำก่อนคำอื่นๆ เพราะมีความถี่สูง เมื่อเขียนคำได้ เทียบแถบประโยคได้แล้ว ก็อาจเริ่มแจกคำ
- (5) หลังจากสลับโดยเกมหรือขับร้อง แล้วก็อาจนำไปสู่การสอนแจกคำได้
- (6) ครูทำการตรวจสอบการอ่านแต่ละกลุ่มให้เพื่อนๆ ฟัง แต่ละกลุ่มอาจได้รับมอบหมายงานไม่เหมือนกัน อาจมอบหมายตามความสามารถได้ และในการตรวจสอบนี้ควรช่วยเหลือแก้ไขหรือให้ฝึกในกลุ่มใหม่ก็ได้
- (7) ครูควรตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบจากบทอ่าน หรือแบบเรียน ส่วนการตรวจก็ใช้วิธีอ่านฟังเสียงตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับให้นักเรียนอ่านคำตอบของตนด้วย
- (8) ให้นักเรียนอ่านออกเสียงครั้งละ 3 - 4 คน ทั้งเช้าและบ่าย ควรจัดให้อ่านในชั้นให้เพื่อนฟังเป็นประจำทุกวัน ในช่วงชั้นต้น (ม. 1 - 2) การกำหนดสิ่งที่อ่านนั้นไม่จำเป็นต้องกำหนด เพียงแต่ให้เตรียมการอ่านมาจากบ้านในตอนที่เขามั่นใจว่าจะอ่านได้ มาอ่านให้เพื่อนฟังเท่านั้น
- (9) ในการอ่านออกเสียงต้องไม่ลืมว่า การอ่านที่จะเป็นแบบอย่างของครูเป็นครั้งคราว จะช่วยเด็กได้มาก ในด้านการเว้นวรรคตอนการอ่านให้ถูกต้อง การออกเสียงอ่านให้เหมือนเสียงที่ใช้พูดจากัน ถ้าการอ่านออกเสียงของเด็กดีขึ้น การอ่านในใจของเขาย่อมดีขึ้นตามไปด้วย
- (10) การอ่านออกเสียงอาจฝึกควบคู่ไปกับการอ่านร้อยแก้วได้ เช่น ใช้วิธีอ่านนำและอ่านตาม ให้อ่านพร้อมกัน ให้อ่านเป็นรายบุคคล การให้อ่านทำความเข้าใจเรื่องราวจากบทประพันธ์ เป็นต้น
- (11) การอ่านออกเสียง (ฟังเสียง) ในลักษณะอื่นๆ อาจจัดและส่งเสริมได้หลายทางเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้สนใจที่จะอ่านจากวัสดุหลายประเภท เช่น อ่านประเภทเชิญชวนหรือขอความร่วมมือ ฝึกรายงานหน้าชั้น ฝึกอ่านข่าวเหตุการณ์ต่างๆ ฝึกอ่านบทละคร ตามแนวที่ครูอาจสมมุตินักเรียนเป็นตัวละคร จะช่วยสร้างความเข้าใจของผู้เรียนได้ดี
- จากหลักของการอ่านข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า ความยากง่ายของเรื่องที่จะนำมาอ่าน เช่น วิธีการใช้ภาษาในการเขียนคำศัพท์ เป็นต้น เหล่านี้ครูควรให้คำแนะนำเด็กในการเลือกหนังสือที่จะนำมาอ่านให้เหมาะสม เหมาะกับความสามารถของผู้อ่านเอง และเหมาะสมกับความสามารถในการทำความเข้าใจของผู้ฟังอีกด้วย โดยเหตุที่การอ่านออกเสียงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทางภาษา มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับพัฒนาการของการฟัง การพูด และการเขียน ดังนั้น ในการฝึกฝนการอ่านออกเสียงจึงเป็นการพัฒนาความสามารถในการแสดงออกด้านอื่นๆ ควบคู่กันไปด้วย เช่น การแสดงละคร การวาดเขียน การระบายสี การดนตรี เป็นต้น เป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กทั้งทางด้านสังคม และด้านวัฒนธรรมทำให้เด็กสามารถนำประสบการณ์เหล่านี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

10. ปัญหาในการอ่านออกเสียง

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2518 : 113 - 114) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาในการอ่านออกเสียง ก็คือ ความล้มเหลวในการอ่าน และได้สรุปสาเหตุใหญ่ ๆ ได้ 2 ประการ คือ

(1) ความบกพร่องทางพันธุกรรม หรือร่างกาย ได้แก่ ความบกพร่องทางสายตาการได้ยิน ความสับสนใช้มือซ้าย - ขวา ความพิการทางสมอง เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้ทำให้นักเรียนอ่านช้า สะกดตัวไม่ถูก แปลความไม่ได้ ออกเสียงไม่ชัดลึ่มง่าย

(2) ความบกพร่องทางจิตวิทยา เช่น สภาพทางบ้าน ทางโรงเรียน อารมณ์แรงจูงใจ สติปัญญา การปรับตัวทางสังคม

รัชณี ศรีไพรวรรณ (2528 : 12 - 17) ได้รวบรวมปัญหาในการอ่านของเด็กไทย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

(1) อ่านไม่ได้ มักเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กเริ่มเรียน เพราะยังจำหลักเกณฑ์ไม่ได้

(2) อ่านผิดหรือออกเสียงคำไม่ถูกต้อง เช่น ชมุขขมัว มักอ่านว่า ชะมุขชะมัว อ่านที่ถูกต้อง คือ ชะ - หมุก - ชะ - หมัว เป็นต้น

(3) ออกเสียงผิด เช่น ออกเสียง ร เป็น ล เช่น โรงเรียน อ่านเป็น โลงเลียน ออกเสียงคำควบกล้ำผิด เช่น ปรับปรุง อ่านเป็น ปับปุง

(4) อ่านช้า

(5) จับใจความเรื่องไม่ได้

(6) อ่านย้อนหน้าย้อนหลัง

(7) อ่านกลับ เช่น บอก อ่านเป็น กอบ เพราะประสาทสายตาทำงานสับสน

(8) อ่านข้าม

สมิท และจอห์นสัน (Smith and Johnson. 1976 : 20 - 27) ได้แยกประเภทของสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน สรุปได้ดังนี้

(1) ระดับสติปัญญา (Intelligence) เด็กที่มีสติปัญญาสูงจะทำงานที่ยุ่งยากซับซ้อน ได้มากกว่าเด็กที่มีสติปัญญาที่ต่ำกว่า

(2) วุฒิภาวะและความพร้อม (Maturation and Readiness Skills) เด็กจะเริ่มเรียนอ่านได้ก็ต่อเมื่อมีวุฒิภาวะ และความพร้อม

(3) แรงจูงใจ (Motivation) เด็กที่มีความกระตือรือร้น ในการอ่านจะเป็นนักอ่านที่ดี

(4) สภาพร่างกาย (Physical Condition)

(5) สภาพทางอารมณ์ (Emotional Condition)

(6) สภาพแวดล้อม (Environmental Condition)

(7) การจัดโปรแกรมการอ่าน (The Instructional Program) จะต้องคำนึงถึงการสอบแบบเอกัตภาพ คือ การสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากเอกสารดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ปัญหาในการอ่านออกเสียงนั้นเกิดจากสาเหตุได้หลายประการที่ครูจะต้องให้ความสนใจ และหาทางปรับปรุงแก้ไข และเรื่องการออกเสียงคำควบกล้ำนั้น หลักสูตรแม่บทได้ระบุไว้ว่า ครูจะต้องฝึกฝนและแก้ไขให้ผู้เรียนอ่านให้ถูกต้อง ฉะนั้น ครูจะต้องตระหนักถึงเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งปัญหาในการอ่านออกเสียงนี้พอจะสรุปได้ว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

- (1) องค์ประกอบทางร่างกาย เป็นสภาพของตัวเอง
- (2) องค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ สติปัญญา การปรับตัวทางอารมณ์ สังคม หรือความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตัวเอง
- (3) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพโรงเรียน ครอบครัว หลักสูตรวิธีสอน เป็นต้น

จากปัญหาในการอ่านด้านต่างๆ ดังกล่าว ปัญหาที่สำคัญที่เกิดขึ้นกับคนไทยส่วนใหญ่ คือ ปัญหาการอ่านคำที่ออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ไม่ชัดเจนสำหรับปัญหาของคำที่ออกเสียงด้วย ร ล มีมาตั้งแต่อดีตเรื่อยมา ดัง ๗พยัญ สุกิจ นิมมานเหมินทร์ ได้อภิปรายถวายเป็นพระเจ้ายู่หัวในเรื่องปัญหาของการใช้ภาษาในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องปัญหาการใช้คำไทย ตอนหนึ่งว่า “การอ่านที่ผิดก็เป็นปัญหาอีกอย่างที่เกิดขึ้นมา เพราะเป็นเรื่องของภาษา บ้านเราเดี๋ยวนี้ก็มีอยู่แล้ว ตัว ร ไม่มีใครค่อยพูดถูก พูดแต่ตัว ล ไม่รู้ว่า ว่า ไม่รู้ แยกตรงข้ามรัวลิ้นเสียงจันับจั้งหะไม่ทัน”

11. การอ่านออกเสียงควบกล้ำ ร ล ว

การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำนับเป็นลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของภาษาไทยซึ่งออกเสียงพยัญชนะ 2 เสียงพร้อมกัน ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2529 : 118 - 119) ให้ความหมายของคำควบกล้ำว่า หมายถึง พยัญชนะใดๆ ที่เขียนควบพยัญชนะ ร ล ว ให้อ่านออกเสียงควบกล้ำกัน การอ่านอักษรควบกล้ำอ่านได้ 2 ประเภท คือ

- (1) อ่านอย่างควบแท้ หมายถึง อ่านออกเสียงพยัญชนะตัวต้นและพยัญชนะต้นควบพร้อมกัน เช่น

กรีดกราย	อ่านว่า	กรีด - กราย	ไกลไกล	อ่านว่า	ไกล - ไกล
ครู	อ่านว่า	ครู	ครอบครอง	อ่านว่า	ครอบ - ครอง
คลาย	อ่านว่า	คลาย	ขรม	อ่านว่า	ขรม
ขวกไขว่	อ่านว่า	ขวก - ไขว่	ประปราย	อ่านว่า	ประ - ปราย
จันทรา	อ่านว่า	จัน - ทรา			

(2) อ่านอย่างควบไม่แท้ มี 2 แบบ คือ

1) อ่านออกเสียงเฉพาะพยัญชนะตัวต้น ไม่ออกเสียงควบ เช่น

จริง	อ่านว่า	จิง	ไช้	อ่านว่า	ไช้
เศร้า	อ่านว่า	เส้า	ศรัทธา	อ่านว่า	สัด - ธา
ไล้	อ่านว่า	ไล้	สระ	อ่านว่า	สะ
สรง	อ่านว่า	สง	สร้าง	อ่านว่า	ล้าง

2) อ่านเสียงแปรไปเป็นพยัญชนะอื่น ได้แก่ พยัญชนะควบ “ทร” ออกเสียงเป็น ‘ซ’ เช่น ทรวดทรง ทรดโทรม พุทธา ฉะเชิงเทรา เป็นต้น

12. ปัญหาในการอ่านออกเสียงควบกล้ำ

ชลธิรา กลัดอยู่ (2517 : 49) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาการอ่านออกเสียงคำที่ใช้อักษร ร ล ว ควบกล้ำ มีลักษณะดังนี้ คือ

(1) พวกที่ใช้อักษร ร และ ล ควบกล้ำ ดังนี้ ร เป็นพยัญชนะ ลื่นร้ว ล เป็นพยัญชนะข้างลิ้น ลักษณะปลายลิ้นจรดโคนลิ้น ลิ้นงอและม้วนให้ลมออกมาข้างลิ้น ได้แก่ กร กล ขร ชล คร คล พร ปล พร และ ผล คำเหล่านี้ส่วนใหญ่ผู้ที่ออกเสียง ร ล ไม่ชัดเจนจะมีปัญหา คือ ออกเสียงที่มีอักษร ร ล ควบกล้ำไม่ชัดเจนไปด้วยจะออกเสียงสลับกัน เช่น ปลาบปลื้ม เป็นปราบปริ่ม พรวดพราด เป็นพลวดพลาด เป็นต้น หรือไม่ออกเสียง ร ล ที่ควบกล้ำอยู่เลย เช่น ตรง เป็น ดง เพราะจะออกเสียงได้ง่ายกว่าและไม่ได้รับการฝึกฝนออกเสียงที่ถูกต้อง เมื่อเคยชินเข้า ก็พอในที่ออกเสียงตามสบายไม่ต้องระวังลิ้นหรือห่อลิ้น เราจึงมักได้ยินคำเหล่านี้อยู่เสมอจะบับปงเปียนแปงปะเทศ

(2) การออกเสียงสับกันของอักษร ว ควบกล้ำ เป็นพยัญชนะกึ่งสระออกเสียงที่ริมฝีปากคล้ายกับออกเสียงสระอุ ได้แก่ กว ขว และ คว การออกเสียงบางคนมีสับเสียงกันมาก คือ ขว หรือ คว ออกเสียงเป็น กว เช่น กวัน เป็น กวัน ควาย เป็น กราย เป็นต้น มักจะเป็นพวกที่พูดภาษาถิ่นและท้องถิ่นของตน ไม่มีหน่วยเสียงนั้น ส่วนพวกที่ออกเสียงคำที่มีอักษร ว ควบกล้ำ สับกับเสียงเดี่ยวที่มีลักษณะคล้ายกัน เช่น ออกเสียง กว คว เป็น ฟ เช่น ท้องฟ้ากว้างและทะเลก็ดูเคว้งคว้างจ้ง เป็น ท้องฟ้าฟ้าง และทะเลดูเฟ่งฟ้างจ้ง ออกเสียง ขว เป็น ฝ เช่น หันหน้าไปทางขวาแล้วแขวนเสื่อไว้ เป็น หันหน้าไปทางฝาแล้วแผ่นเสื่อไว้

เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะเสียง กว ขว คว และ ฟ ฝ นี้มีวิธีออกเสียงที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเมื่อออกเสียงแล้วจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายผิดไปโดยสิ้นเชิง เพราะเป็นคนละหน่วยเสียง

จะเห็นได้ว่าปัญหาการออกเสียงคำที่ใช้อักษร ร ล ว ควบกล้ำนี้เป็นปัญหาใหญ่และพบเห็นเสมอ จึงได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังและใช้เวลาเพียงพอ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ถูกต้องและมีความชำนาญเป็นอัตโนมัติ ในการออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำให้ถูกต้อง

13. ลักษณะการออกเสียงผิด

दारणी ศักดิ์สิริผล (2541 : 70 - 72) ได้กล่าวไว้ว่าลักษณะการออกเสียงผิดหรือการพูดไม่ชัดเจน แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

(1) พูดออกเสียงโดยใช้เสียงหนึ่งแทนเสียงหนึ่ง (Substitution) ซึ่งจะพบได้หลายลักษณะ เช่น

1) เสียงพยัญชนะต้น

ออกเสียง ฑ เป็นเสียง ท เช่น ช้าง/ท้าง

ออกเสียง ส เป็นเสียง จ เช่น เสือ/เจือ

ออกเสียง ต เป็นเสียง ล เช่น เด็ก/เหล็ก/ดำ/ล่ำ

2) เสียงพยัญชนะควบกล้ำ

ออกเสียง คว เป็นเสียง ฟ เช่น ควัน/ฟัน

ออกเสียง ขว เป็นเสียง ผ เช่น ขวา/ผา

3) เสียงสระ

ออกเสียง อัว เป็นเสียง โอ เช่น ตัว/โต

ออกเสียง เอือ เป็นเสียง เอีย เช่น เพื่อน/เพียน

4) เสียงวรรณยุกต์

ออกเสียง สามัญ เป็นเสียง จัตวา เช่น มา/หมา

ออกเสียง ตรี เป็นเสียง สามัญ เช่น คำ/คา

5) เสียงมาตราตัวสะกด

ออกเสียง แม่กง เป็นเสียง แม่ กน เช่น กาง/กาน

ออกเสียง แม่กด เป็นเสียง แม่ กก เช่น มด/มก

(2) เว้นไม่ออกเสียงบางเสียง (Omissinos) ซึ่งจะพบได้ดังนี้ คือ

1) ไม่ออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว เช่น

ออกเสียง กรง เป็น กง

ออกเสียง กลอง เป็น กง

ออกเสียง ควาย เป็น คาย

2) ไม่ออกเสียงมาตราตัวสะกด เช่น

ออกเสียง นก เป็น โนะ

ออกเสียง บ้าน เป็น บ้า

3) ไม่ออกเสียงพยางค์ที่อยู่หน้า กลาง หรือท้ายคำ เช่น

ออกเสียง สวัสดิ์ เป็น หวัดดี

ออกเสียง อาจารย์ เป็น จารย์

ออกเสียง มหาวิทยาลัย เป็น มหาลัย

ออกเสียง โรงพยาบาล เป็น โรงบาล

ออกเสียง นครศรีธรรมราช เป็น นครศรี

(3) ออกเสียงไม่ชัดเจนหรือเสียงเพี้ยนไป (Distortion)

การออกเสียงไม่ชัดหรือเสียงเพี้ยนไปนี้บางเสียงออกเพี้ยนมาก หรือไม่ชัดเจนมาก จนไม่สามารถจับได้ว่าเป็นเสียงอะไร จะพบได้ทั้งการออกเสียงพยัญชนะต้นและเสียงมาตราตัวสะกด ได้แก่ เสียงที่ใช้ปลายลิ้นหรือลิ้นส่วนหน้ากับปุ่มเหงือกเป็นส่วนใหญ่ คือ เสียง ค ต ท น ล ร และ ช

(4) เพิ่มเสียงเข้าไปโดยไม่จำเป็น (Additions) ซึ่งจะพบได้ดังนี้ คือ

1) เสียงพยัญชนะต้น

ออกเสียง กลาง เป็น กะกลาง

ออกเสียง ตกใจ เป็น ตกกะใจ

จากลักษณะการออกเสียงผิดพอสรูปได้ว่า การออกเสียงผิดมีหลายลักษณะ คือ การพูดออกเสียงโดยใช้เสียงหนึ่งแทนเสียงหนึ่ง การเว้นไม่ออกเสียงบางเสียง การออกเสียงไม่ชัดหรือเพี้ยนไป อ่านซ้ำ จับใจความไม่ได้ และการเพิ่มเสียงเข้าไปโดยไม่จำเป็น ทั้งนี้เนื่องมาจากความบกพร่องทางพันธุกรรม และทางจิตวิทยา

14. การประเมินผลการอ่านออกเสียง

ประเทิน มหาพันธ์ (2523 : 215 - 217) ได้แบ่งการประเมินผลการอ่านออกเสียง ไว้ 2 ลักษณะ คือ

(1) การประเมินผลโดยครู

ความก้าวหน้าในการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ มีความสัมพันธ์กัน อย่างแยกไม่ออก ดังนั้น ในการประเมินผล ครูควรคำนึงถึงทั้งสองด้านควบคู่กันไป สำหรับการอ่านออกเสียงนั้น การประเมินผลควรพิจารณาจากจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของการอ่าน เด็กที่อ่านตก อ่านข้าม หรือเพิ่มคำ เข้าไปในการอ่านครูควรให้เด็กอ่านให้ช้าลง สำหรับเด็กที่อ่านยานคาง ไม่เหมือนกับการพูดนั้น ครูควรทำตัวอย่างที่ถูกต้องให้เด็กฟังแล้วให้อ่านเป็นรายบุคคล การแสดงตามบทบาทจะช่วยแก้ปัญหา การอ่านเป็นรายบุคคล การแสดงตามบทบาทจะช่วยแก้ปัญหาการอ่านยานคางได้เป็นอันมาก เด็กที่จับถือนั่งหนังสือ เปิดหนังสือไม่ถูกต้อง ครูควรแก้ไขโดยแสดงตัวอย่างที่ถูกต้องให้ดู

การประเมินผลการอ่าน นอกจากครูจะกระทำด้วยตนเองแล้ว ครูยังอาจประเมินผลจากผู้ฟัง หรือให้ผู้ฟังเป็นผู้ประเมินผล เช่น สอบถามความเข้าใจของผู้ฟัง สังเกตดูความรู้สึของผู้ฟัง เป็นต้น ในการแก้ไขการอ่านออกเสียงของเด็ก เมื่อเด็กมีข้อบกพร่องด้านใด ก็ควรแก้ไขในด้านนั้นๆ ดังนี้

- 1) ถ้าเด็กอ่านหนังสือเหมือนกับการอ่านเรียกชื่อคำ ฝึกให้เด็กอ่านโดยใช้สำเนียงพูด ให้อ่านโดยไม่ใช้หนังสือ โดยพูดตามครู
 - 2) ถ้าหากช่วงการมองและการเปล่งเสียงยังขาดความสัมพันธ์กัน ควรใช้เครื่องมือช่วย ซึ่งได้แก่เครื่อง tachitoscope
 - 3) ถ้าเด็กรู้สึกประหม่า ไม่กล้าอ่านต่อที่ชุมชน ควรฝึกให้เด็กอ่านให้ครูฟังคนเดียวก่อน
 - 4) ถ้าเด็กอ่านผิดไปจากข้อความของผู้เขียน ให้เด็กอ่านซ้ำๆ ให้ถูกต้อง
 - 5) ถ้าเด็กอ่านซ้ำๆ หลายครั้ง ครูควรหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไร เช่น การติดอ่าง หรือการอ่านคำต่อไปไม่ได้ เป็นต้น
 - 6) ถ้าเด็กอ่านไม่ออก ครูต้องช่วยในเรื่องการสะกดคำ การออกเสียง และการรู้จัก สระ พยัญชนะ
 - 7) ถ้าหากการแสดงออกยังไม่เหมาะสม ควรให้มีการฝึกฝนการแสดงออกให้เหมาะสม เช่น ความตั้งใจ เสียใจ ซาบซึ้ง ตกใจ เป็นต้น
 - 8) ถ้าหากแบ่งวรรคตอนไม่ถูกต้อง ครูต้องช่วยแก้ไข โดยให้ขีดเส้นแบ่งวรรคตอนให้ชัดเจน แล้วให้เด็กหยุดตรงที่ขีดเอาไว้
- การฝึกฝนควบคู่ไปกับการอ่านออกเสียง ได้แก่ การฝึกทักษะ ทักษะคิด และนิสัย สำหรับการเป็นผู้ฟังที่ดี การเป็นผู้ฟังที่ดีย่อมจะมีความสัมพันธ์กับการอ่านของผู้อ่านด้วย
- (2) การประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ
- การทดสอบความสามารถในการอ่านออกเสียงของเด็ก ประกอบด้วย ปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ
- 1) ความเหมาะสมของหนังสือที่นำมาอ่าน
 - 2) ความสามารถในการสื่อสารข้อความที่อ่านกับผู้ฟัง
 - 3) การตอบสนองของผู้ฟังต่อเรื่องราวที่ได้รับฟัง
- การทดสอบความสามารถในการอ่านของเด็กในแต่ละระดับนั้น ครูควรให้อ่านข้อความง่าย ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ จากนั้นจึงค่อยเพิ่มความยากขึ้นทีละน้อย เช่นนี้ทำให้ครูประมาณความสามารถเฉลี่ยของแต่ละระดับได้ ในการวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงของเด็กแต่ละคน ครูควรนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปานกลางของเด็กในแต่ละระดับ
- การสร้างแบบทดสอบ เพื่อการทดสอบความสามารถในการอ่านออกเสียงของเด็กนั้น แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองจัดว่ามีความเหมาะสมที่สุดที่จะนำมาใช้ในการทดสอบความสามารถของเด็กในชั้นเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะเหตุว่าครูผู้สร้างแบบทดสอบเป็นผู้ที่เข้าใจเด็กและทราบภูมิหลังของเด็กแต่ละคนในชั้นเรียนเป็นอย่างดี การนำเอาแบบทดสอบที่สร้างขึ้น สำหรับเด็กโดยทั่วๆ ไปมาใช้ อาจทำให้การสอบวัดขาดความแม่นยำ ยิ่งกว่านั้นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองยังสามารถนำมาใช้ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น การวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงตัวควบกล้ำ ความสามารถในการอ่านคำประพันธ์ ความสามารถในการอ่านจำนวนต่าง ๆ ที่เป็นตัวเลข ความสามารถในการอ่านบทละคร เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ได้มีผู้นำเทคนิคแม่แบบมาใช้ศึกษาค้นคว้า ดังนี้

ศรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ (2530 : 42) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน โดยกลุ่มทดลองสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ หลังการทดลองพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบทำให้นักเรียนมีการประหยัดสูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วีระ อุสาหะ (2534 : 66 - 69) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2535 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ และการใช้ข้อสนเทศมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ข้อสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 วินัยในตนเองด้านความรู้สึกรับผิดชอบสูงขึ้นกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กษมา จันทรต์แต่งผล (2535 : 66) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบเรื่องความขยันหมั่นเพียรในการเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เสาวคนธ์ ศรีพุทธดิลก (2537 : 63) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านราษฎร์ดำเนิน อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและแบบเว้นระยะ มีคะแนนการอ่านคำควบกล้ำสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มทดลองที่ใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่การเสริมแรงแบบต่อเนื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เดือนใจ รงค์โสภณ (2537 : 74) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงที่มีต่อสุขภาพส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านด่าปิล อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงเป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงเป็นรายบุคคลมีคะแนนสุขภาพส่วนบุคคลสูงขึ้นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

น้ำอ้อย แสงกระจ่าง (2540 : 61) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำ และทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะมีทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการรำ และทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ และการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะ สามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการรำได้ดีกว่าใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

วรรณชนก รอดหยู่ (2541 : 36) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคลองแสนสุข จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 22 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 11 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยดีกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การใช้เทคนิคแม่แบบทำให้ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ

ปิยะธิดา เกษสุวรรณ (2542 : 52) ได้ศึกษาผลการใช้แม่แบบเพื่อนชายและแม่แบบเพื่อนหญิง เปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ของนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนชายกับนักเรียนชายที่ได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนหญิง มีทัศนคติต่อการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์โดยมีส่วนร่วมดีขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนทางด้านความรู้สึก การได้รับการใช้แม่แบบเพื่อนชาย กับแม่แบบเพื่อนหญิงที่ดีขึ้นแตกต่างกันน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จรัสศรี มากสวัสดิ์ (2547 : 29) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการอ่านออกเสียงควบกล้ำ ร ล ว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิค

แม่แบบสามารถอ่านออกเสียงควบกล้ำ ร ล ว ได้ถูกต้องมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การใช้เทคนิคแม่แบบพัฒนาการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบได้ถูกต้องมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ

ศวัสกร นันทะบัน (2547 : 37) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนแดง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 32 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาไทย ชัดเจนกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การใช้เทคนิคแม่แบบทำให้ความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาไทย ของนักเรียนชัดเจนกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

แบนดูรา รอส และรอส (Bandura, Ross and Ross. 1963 : 3) ได้ศึกษาผลการใช้แม่แบบต่อการเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวโดยจัดแม่แบบเป็น 3 ลักษณะ คือ แม่แบบที่เป็นจริง แม่แบบที่เป็นภาพยนตร์แสดงด้วยคนจริง และแม่แบบที่เป็นภาพยนตร์การ์ตูน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กก่อนวัยเรียน ผลการทดลองพบว่า เด็กที่ได้รับแบบที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวตามแม่แบบนั้นและแม่แบบที่ภาพยนตร์ มีผลต่อพฤติกรรมของผู้สังเกตหัดเทียมกับแม่แบบที่มีชีวิต

ฮิคส์ (Hick. 1965 : 97) ได้ใช้ตัวแบบประเภทสัญลักษณ์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลียนแบบที่เกิดจากการได้เห็นตัวแบบที่ก้าวร้าว (Aggressive Models) โดยให้เห็นตัวแบบจากภาพยนตร์เขาได้ศึกษาเด็กอายุ 3 ปี 5 เดือน - 6 ปี 4 เดือน จำนวน 60 คน ชาย 30 คน หญิง 30 คน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ให้เห็นตัวแบบเป็นผู้ชาย กลุ่มที่ 2 ให้เห็นตัวแบบเป็นผู้หญิง กลุ่มที่ 3 ให้เห็นตัวแบบเป็นเด็กชายวัยเดียวกัน กลุ่มที่ 4 ให้เห็นตัวแบบเป็นเด็กหญิงวัยเดียวกัน กลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลองปรากฏว่า เด็กจะเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวมากที่สุด เมื่อเห็นตัวแบบเป็นเด็กชายวัยเดียวกัน และก้าวร่วมน้อยที่สุดเมื่อเห็นตัวแบบเป็นเด็กชายวัยเดียวกัน และก้าวร่วมน้อยที่สุดเมื่อเห็นตัวแบบเป็นผู้ใหญ่ชาย

โอ คอร์เนอร์ (O Cornor. 1969 : 15 - 22) ได้ศึกษาการปรับพฤติกรรมของเด็กที่แยกตนเอง ผลปรากฏว่าการใช้ตัวแบบในรูปสัญลักษณ์ทำให้เด็กเปลี่ยนแปลงเป็นคนที่ไม่แยกตัวเองได้รวดเร็วกว่ากระบวนการแต่งพฤติกรรมของครูในชั้นเรียน

มิดลาสกี และคนอื่นๆ (Midlasky and others. 1973 : 321 - 323) ได้ศึกษาผลของตัวแบบและรางวัลต่อการฝึกฝนให้เกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ (Altruistic Behavior) โดยศึกษาเด็กหญิงเกรด 6 จำนวน 72 คน ให้เห็นตัวแบบ 3 ชนิด ได้แก่ ตัวแบบที่เอื้อเฟื้อ ตัวแบบที่เป็นกลาง และตัวแบบที่ละโมภ ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์ให้ผู้ถูกทดลองเล่นเกมอย่างหนึ่ง เมื่อเล่นชนะจะได้รับรางวัลเป็นสิ่งของซึ่งมีค่าเท่ากับเงิน 4 เซนต์ หลายชิ้น เมื่อผู้ทดลอง ได้แสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อตามที่ต้องการ ผู้ทดลองก็จะให้รางวัลเป็นคำพูด ยกย่อง ผลการทดลองปรากฏว่า ตัวแบบและรางวัลที่เป็นคำพูดยกย่องมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังให้เกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ

ซิมเมอร์มัน และเจฟเฟ (Zimmerman and Jaffe. 1977 : 773 - 778) ได้ศึกษาลักษณะของแม่แบบที่มีผลต่อความสามารถในการเรียนของเด็กอายุ 6 - 8 ปี โดยให้เด็กสังเกตแม่แบบ ซึ่งแสดงการจัดจำแนกประเภทของภาพจากบัตรภาพ 12 ภาพ จำนวน 4 ชุด โดยกลุ่มที่ 1 ดูผลการจัดภาพของแม่แบบ กลุ่มที่ 2 ดูวิธีการจัดของแม่แบบและกลุ่มที่ 3 แม่แบบแสดงวิธีการจัดอย่างละเอียด ผลการศึกษาพบว่า เด็กกลุ่มที่ 3 มีความสามารถในการเรียนจากการจัดภาพสูงกว่ากลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

จากผลงานการวิจัยดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ปัญหาการอ่านออกเสียงเป็นปัญหาที่สำคัญควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะปัญหาการอ่านออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ และในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยประสงค์จะใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในศูนย์ประสานงานทางการศึกษา ศูนย์ที่ 1 อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ต่อไป